**13.11.2011 г. / 07:21:37**

## Вяра

# 26.11 по еретическия, †13 ноември по църковния календар - Свети Иоан Златоуст, патриарх Константинополски. Свв. мъченици Антонин, Никифор, Герман и Манефа

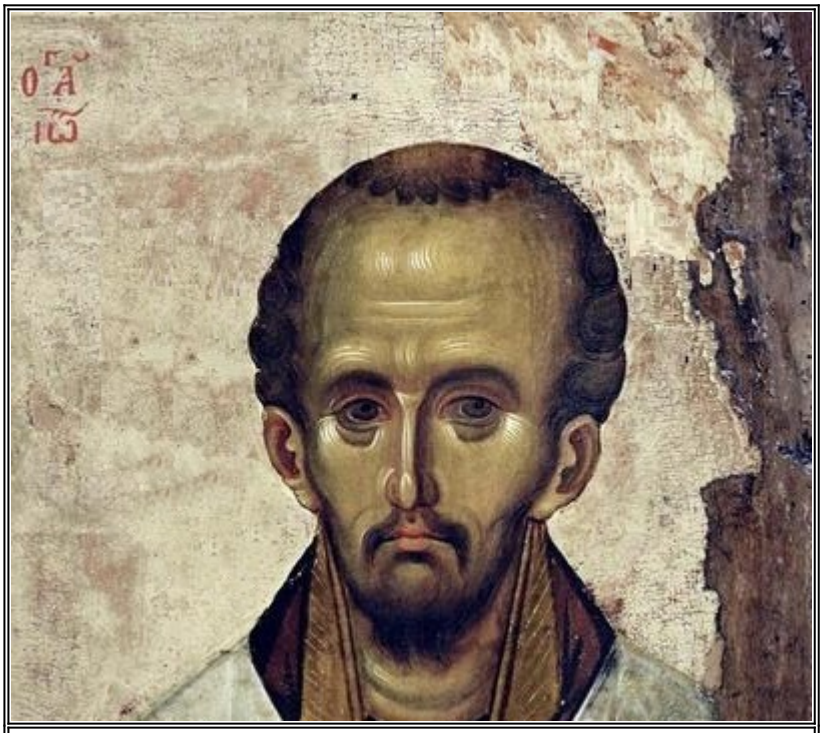

*Свети Иоан Златоуст, патриарх Константинополски. Фрагмент от стара икона*

По негово време много от християните са заплетени в мрежите на жидовстващи секти.

С парите на фарисеите (такъв е например днес Ротшилд), в такива секти вече са превърнати много от съвременните църкви по света, така че писанията на светията, който най-добре е предавал словото Божие са най-актуални днес! Ето какво казва вселенския църковен учител, константинополският първосветител Иоан Златоуст в своя знаменит трактат “Осем слова против юдеите”. :

“Юдеите живеят за червата си и по своята похотливост и

черезмерна алчност не са по-добри от свинете и козлите. Синегогата е по-лоша от всеки бардак, защото служи за убежище не само на разбойници и търгаши, но и на демони, а по-точно не само синегогата но и самите души на юдеите са жилища на демони. И така, не сме ли длъжни да се отвръщаваме от тях като от всеобща зараза и язва за цялата вселена. Какво зло те не са направили? Какво злодейство, какво беззаконие не са задминали със своите гнусни убийства? На какво повече да се удивляваме в тях? На мръсотията или на жестокостта и безчовечието им? За какво повече да ви говоря? За похищенията, за лихварството, за притесненията на бедните или за кражбите им. Но за този разказ няма да ми стигне и цял ден.

Вие, братя мои християни, не се ли преситихте в борбата с юдеите? Знайте едно: **този който не се пресища в любовта към Христа, той никога няма да се пресити и във войната с неговите врагове …”**

## Житие на светия наш отец Иоан Златоуст, патриарх Константинополски

## († 407 г.)

Свети Иоан Златоуст, светилникът на света, учителят на вселената, стълбът и утвърждението на църквата, проповедникът на покаянието, бил роден в Антиохия Сирийска около 347 г. Родителите му, Секунд и Антуса, принадлежали към елита на антиохийското общество и изповядвали християнската вяра. Секунд бил военачалник и заемал почетна длъжност. Но той не могъл да повлияе върху възпитанието на сина си, тъй като починал, докато Иоан бил още невръстно дете. Затова всички грижи за възпитанието му легнали върху раменете на майка му, благочестивата Антуса.

Изгубила мъжа си в много млада възраст - тогава била на около двадесет години - тя не пожелала да се омъжи повторно, а изцяло се посветила на възпитанието на сина си. От нея малкият Иоан получил първите уроци в християнските истини и благочестието.

Като утвърдила сина си в християнската вяра, Антуса го изпратила при софиста Ливаний и философа Андрагафий, за да изучи красноречие и философия. По-късно, когато Иоан навършил осемнадесет години, още непросветен със светото Кръщение, което според обичая на онова време се приемало в зряла възраст, той заминал за Атина, за да се усъвършенства в красноречието и философията. Скоро Иоан надминал с премъдростта си връстниците си и много философи, изучил всички гръцки книги и науки и станал мъдър философ и красноречив оратор.

В Атина той имал един много зъл противник в лицето на философа Антимий. Завидял на добрата слава на Иоан, Антимий злословил против него, събуждайки ненавист и у другите. Но светият с Божията помощ посрамил противника си и заедно с това обърнал мнозина към Христа. Това станало така. Когато Антимий в спор с Иоан започнал да хули нашия Господ Иисус Христос, внезапно го нападнал нечист дух и взел да го мъчи. Антимий паднал на земята, гърчейки се с цялото тяло и широко отваряйки уста, от която излизала пяна. Като видели това, всички присъстващи се ужасили и мнозина избягали от страх. Останалите започнали да умоляват Иоан да прости и изцели бесноватия. Той отговорил:

- Ако не се покае и не повярва в Христа Бога, Когото хулеше, няма да се изцели.

Антимий веднага възкликнал:

- Изповядвам, че нито на небето, нито на земята няма друг

Бог освен Този, Когото изповядва Иоан.

Щом произнесъл това, нечистият дух излязъл от него и Антимий оздравял. Всички, видели това чудо, възклицавали:

- Велик е християнският Бог! Само Той върши чудеса!

Свети Иоан забранил на Антимий да хули Сина Божий и го поучил в истинската вяра, а после го отпратил при епископа на Атина. Антимий заедно с цялото си семейство приел от него светото Кръщение. Заедно с него повярвали и се кръстили и много знатни граждани. Като научил, че обръщането на елините към Христа се е извършило чрез Иоан, възрастният вече епископ решил да го ръкоположи в свещенически сан и да го задържи в града, за да приеме след смъртта му архиерейската катедра. Като разбрал за това, блаженият Иоан тайно напуснал Атина и се завърнал в отечеството си Антиохия.

Презрял празната слава на този суетен свят и светските почести, той решил да приеме смирения монашески живот и да се труди за Бога, облечен в ангелски образ. Към това го подтиквал и добрият му приятел Василий, негов съгражданин от Антиохия. Те прекарали детските си години заедно, учили се при едни и същи учители и изпитвали силна привързаност един към друг, тъй като били сродни по душа и имали сходни характери. Василий, първоначално сам облякъл се в монашески чин, съветвал връстника си, свети Иоан, да избере монашеския живот.

Иоан послушал добрия съвет и пожелал веднага да се оттегли в манастир, но майка му го спряла. Като научила за намерението му, тя със сълзи му казала:

- Чедо! Кратка беше радостта ми от съвместния живот с твоя баща, след чиято смърт по Божието усмотрение ти остана

сирак, а аз - вдовица. Но никакво бедствие не можа да ме склони към втори брак, за да въведа друг мъж в дома на баща ти. При Божията помощ търпеливо понасях нещастието на вдовството и получавах голяма радост и утеха, като виждах твоето лице, което ми напомняше за баща ти. При това аз не разпилях имението му, но го запазих цяло за нуждите на твоя живот. И така, умолявам те, чедо, не ме хвърляй отново във вдовството и не събуждай с оттеглянето си утихнала скръб за твоя баща. Дочакай смъртта ми, която аз чакам всеки ден. Когато ме погребеш при костите на баща си, тогава постъпи, както пожелаеш. А сега остани с мен и изчакай малко, докато съм още жива.

Под влиянието на майчините молби Иоан решил до време да не напуска дома си. Но макар и останал там, той сменил светлите одежди с вехти и започнал да води отшелнически живот в непрестанна молитва и изучаване на словото Божие. По това време той се сближил с Антиохийския епископ Мелетий, известен с добродетелния си живот. Той убедил Иоан по-скоро да приеме светото Кръщение и като го кръстил, го поставил за църковен четец. В тази длъжност Иоан пребивавал три години. По това време майка му починала и след погребението ѝ той веднага раздал на бедните цялото си имущество, дарувал свобода на робите и робините си, а сам се заселил в един манастир и станал монах, като работел на Господа ден и нощ в много трудове и подвизи. Тук той написал словата “За свещенството”, “За сърдечното съкрушение”, които съдържат много полезни поучения, и “Увещания към падналия монах Теодор”.

Свети Иоан имал учителски дар от Бога и благодат на Светия Дух, което било открито на един монах на име Исихий, подвизаващ се в същия манастир. Исихий бил стар на години и съвършен в добродетелите. Една нощ, когато не спял и се молел, той съзерцавал следното видение. Двама благолепни

мъже в бели одежди, сияещи като слънце, слезли от небесата и влезли в килията на блажения Иоан, докато той стоял на молитва. Единият от тях държал изписан свитък, а другият - ключове. Като ги видял, Иоан се смутил и побързал да им се поклони доземи. А те го взели за ръка и го вдигнали с думите:

- Уповавай и не се бой!

- Кои сте вие, господа мои? - запитал Иоан.

Те веднага му отговорили

- Не се бой, желани мъжо, нови Данииле, в който заради чистотата на сърцето е благоволил да се всели Светият Дух! Ние сме пратени при тебе от Великия Учител, нашия Спасител Иисус Христос.

След тези думи един от мъжете протегнал ръка и подал свитъка на Иоан:

- Вземи този свитък от моята ръка! Аз съм Иоан, който по време на Тайната вечеря припадна на гърдите на Господа и от него почерпи Божествени откровения. Господ дарува и на тебе познание за цялата дълбочина на премъдростта, за да нахраниш хората с нетленния хляб на Христовото учение и със своите уста да преградиш устата на еретици и иудеи, похулващи Бога.

А другият подал на Иоан ключовете, които държал, с думите:

- Вземи тези ключове, защото аз съм Петър, на когото са поверени ключовете от Царството. Господ и на тебе ще предаде ключовете от светите църкви, та когото свържеш, да бъде свързан, а когото развържеш - да бъде развързан.

Блаженият Иоан отново преклонил колена и се поклонил на светите апостоли с думите:

- Кой съм аз, грешният и най-последен от всички хора, че да се осмеля да поема и нося такова велико и страшно служение?

Но светите апостоли отново го взели за ръка, изправили го и казали:

- Изправи се, бъди мъжествен, укрепявай се и върши това, към което те призовава нашият Господ Иисус Христос, за освещаване и утвърждаване на хората Му, заради чието спасение Той проля кръвта си. Поучавай на словото Божие, с дръзновение си спомни Господа, Който е казал: “Не бой се, малко стадо! Понеже вашият Отец благоволи да ви даде царството”. Така и ти не се бой, защото нашият Бог Христос благоволи чрез тебе да освети много души и да ги доведе до познанието Му. Ще понесеш много бедствия и скърби заради истината, но ще ги претърпиш като твърд елмаз, защото по този път ще наследиш Царството Божие.

Като казали това, двамата мъже осенили Иоан с кръстно знамение, отдали му целувание в името на Господа и си отишли. Преподобният Исихий разказал за видяното на други опитни в подвизите братя и те се дивели и прославяли Бога, който има тайно подвизаващи се Свои раби. При това Исихий им забранил да разказват на когото и да било за видението, за да не научи за него Иоан и да не ги напусне, а те да се лишат от съжителството с толкова велик Божий угодник.

А блаженият Иоан неленостно се грижел за спасението си, трудейки се със слово и дело. Сам подвизаващ се успешно, той вдъхновявал към подвиг и другите, подбуждал ленивите да се стремят към небесното, като умъртвяват плътта си и я поробват на духа. Докато се трудел благоугодно в манастира, блаженият извършил много чудеса.

Един жител на Антиохия, богат и от знатен род, много страдал от главоболие, така че дясното му око изпаднало и

висяло на лицето му. Той похарчил много пари за изкусни лекари, но не получил облекчение. Когато чул за свети Иоан, човекът дошъл при него в манастира, пристъпил към светия, прегърнал нозете му и като ги целувал, молел за свято изцеление.

Свети Иоан му казал:

- Такива болести застигат хората заради греховете и маловерието им. Затова, ако повярваш с цялата си душа, че Христос има сила да те изцели и оставиш греховете си, ще видиш славата Божия.

Болният отговорил:

- Вярвам, отче, и ще направя всичко, което заповядаш.

Той хванал дрехата на блажения Иоан и покрил с нея главата си и болното око. Болестта веднага преминала, окото се върнало в предишното положение и човекът се изправил здрав, като че никога не бил боледувал. Той прославил Бога и се завърнал у дома си.

Друг човек на име Архелай, старейшина на Антиохия, който страдал от проказа на лицето, дошъл при свети Иоан с молба за изцеление. Като го наставил в истините на вярата, Иоан му заповядал да умие челото си с водата, която пият братята в манастира. Щом направил това, болният се очистил от проказата, а после оставил света и станал монах.

Един човек на име Евклий, сляп по рождение с дясното око, дошъл в манастира на свети Иоан и приел монашески образ. Иоан му казал:

- Нека Бог те изцели, брате, и да просветли твоите душевни и телесни очи.

Едва светият произнесъл тези думи, сляпото око внезапно

прогледнало и болният прозрял ясно. Като видели това чудо, братята се дивели и казвали:

- Наистина Иоан е раб Божий и Светият Дух живее в него.

Една жена на име Христина страдала от кръвотечение и умолявала мъжа си да я отведе при свети Иоан. Мъжът я качил на магарето, отправил се в манастира, където я оставил пред портите, а сам влязъл при светеца и започнал да го моли да изцели жена му от болестта. Свети Иоан казал:

- Кажи на жена си да промени злия си нрав, да не бъде жестока към робите си и да помни, че е сътворена от същата земя. Нека се погрижи за душата си, като раздава милостиня на бедните и не оставя молитвите. Също така се въздържайте и се пазете чисти в постните и светите дни и Бог ще дарува на жена ти изцеление.

Човекът си тръгнал и разказал всичко на жена си. Тя дала обет с цялото си усърдие до края на живота си да пази всичко заповядано. А мъжът се върнал при светеца и му предал за обещанието на жена си. Иоан отговорил:

- Иди си с мир! Господ вече я изцели.

Като се върнал при жена си, човекът я намерил здрава и те с радост се завърнали вкъщи, като прославяли Бога.

Случило се така, че по това време недалеч от манастира, където се подвизавал Иоан, се появил свиреп лъв, който бродел по пътищата и разкъсвал хора и животни. Много пъти жителите на съседните села се събирали и причаквали звяра с оръжие и стрели, като се надявали да го убият, но всеки път без успех. Лъвът излизал от гората, яростно нападал хората и мнозина убивал, други ранявал така, че те едва успявали да избягат, а някои звярът отнасял в леговището си и ги изяждал. Селяните отишли при Иоан и му разказали за това, като го

молели да им помогне с молитвите си. Той им дал дървен кръст, като заповядал да го забият на мястото, откъдето излиза лъвът. Те направили това и след няколко дни забелязали, че звярът вече не се появява. Тогава селяните отишли на мястото, където забили кръста, и видели лъва мъртъв. Избавени от това бедствие със силата на Кръста и молитвите на свети Иоан, те се зарадвали и прославили Божия угодник.

Светият живял в този манастир четири години. После, желаейки по-голямо уединение, той тайно го напуснал и отишъл в пустинята, намерил една пещера и останал в нея две години, като живеел съвсем сам.

След две години, изтощен от трудовете и подвизите си и страдащ от студа, той заболял така, че не могъл повече да се грижи за себе си. Затова бил принуден да остави пустинята и да се завърне в Антиохия. Това се случило по Божия Промисъл, за да не остане светилникът скрит в пустинята, а да освещава всички. Господ допуснал Иоан да се разболее, като го довел по този начин от пребиваването с дивите зверове към живота с хората, за да бъде полезен не само за себе си, но и за другите.

Когато блаженият Иоан пристигнал в Антиохия, светейшият патриарх Мелетий го приел с радост, заповядал му да остане да живее при него, дал му жилище и скоро го ръкоположил за дякон. В този сан Иоан прослужил шест години, като със своя добродетелен живот и душеполезни писания украсявал Божията Църква. През това време той написал следните съчинения: “За девството”, “Към младата вдовица” и “Слово против Юлиан”.

По това време на свети Мелетий се наложило да иде в Константинопол за ръкоположението на свети Григорий Назиански. Скоро след пристигането си свети Мелетий

починал. Като научил за смъртта на своя патриарх, Иоан отново оставил Антиохия и се оттеглил в манастира, в който пребивавал първоначално. Монасите се зарадвали на завръщането му, устроили духовно тържество, приемайки от него обичайното поучение. Угаждайки на Бога в безмълвие, той останал там три години.

Престола на Антиохийската църква заел Флавиан. Една нощ, когато стоял на молитва, му се явил ангел Господен и казал:

- Иди утре в манастира, в който пребивава Божият угодник Иоан, доведи го в града и го постави за презвитер, защото той е избран Божий съсъд и Бог желае чрез него да обърне мнозина към истинската вяра.

По същото време ангел се явил и на свети Иоан, когато по обичая си възнасял в килията си нощни молитви, и му заповядал да иде с патриарха в града и да приеме посвещение от него. На следващия ден патриархът отишъл в манастира. Посрещнали го всички монаси заедно с блажения Иоан. Те се поклонили и получили благословия от патриарха, а после с подобаващи почести го въвели в църквата. Като отслужил светата литургия и причастил всички с Божествените тайни, той преподал мир на братята, взел Иоан със себе си и се завърнал в града. Монасите неутешимо ридаели, разделяйки се със светия Божий угодник.

На другата сутрин било извършено посвещението на Иоан в презвитерски сан. Когато патриархът възложил ръката си на главата му, внезапно се появил бял сияещ гълъб, който кръжал над главата на свети Иоан. Патриарх Флавиан и всички присъстващи се ужасили и дълго се дивели на станалото. Слухът за това чудо се разнесъл по цяла Антиохия, Сирия и съседните градове и всички, които чували това, казвали:

- Какъв ще стане Иоан? Защото от самото начало се яви над

него славата Господня!

Като презвитер той с още по-голяма ревност се грижел за спасението на човешките души. Веднъж или два пъти през седмицата, а понякога и всеки ден, поучавал народа в църквата и проповядвал от амвона. Случвало се, че след поучението в една църква, той уморен отивал в съборния храм, където служел епископът, а епископът на свой ред изпълнявал общото желание и му поръчвал отново да произнесе поучение. За времето на своето презвитерство свети Иоан произнесъл много проповеди, някои от които са достигнали и до нас. При това от висотата на църковния амвон той с усърдие тълкувал Свещеното Писание. Съставил много полезни тълкувания на книгите от Стария Завет, а също и на евангелията от Матея и Иоана, на книгата "Деяния на светите апостоли". Особено обичал посланията на апостол Павел и много от тях разяснявал в беседите си на народа.

Своите проповеди свети Иоан Златоуст често пъти произнасял без книга, на което много се дивели всички жители на Антиохия, възхвалявайки блажения, защото дотогава никой не проповядвал Словото Божие без предварително да го напише - пръв такъв проповедник бил Иоан. Неговите поучения били изпълнени с такава сила, че слушащите ги не могли да им се наситят. Ето защо много бързописци записвали на свитъци проповедите му, преписвали ги и ги предавали на други. Неговите поучения били четени на трапезите и по площадите и слушателите се поучавали от словата му като от Псалтира. Иоан бил такъв сладкодумен оратор и любим учител на всички, че в града нямало ни един, който да не желае да слуша беседите му. Когато хората научавали, че той ще държи проповед, с радост се стичали в църквата. Градските управници и съдии оставяли делата си, търговците - дюкяните си, занаятчиите - работата си, и бързали, за да послушат учението на Иоан, като се стараели

да не пропуснат нито една дума, която излизала от неговите уста. Всички смятали за голяма загуба, ако не им се удавало да чуят сладките му слова. Ето защо го наричали с различни похвални имена - едни го славели като “Божии и Христови уста”, други го назовавали “сладкодумен”, а трети - “медоточив”.

Случвало се, особено в началото на презвитерското му служение, блаженият да произнася проповеди, които невинаги били разбираеми за не толкова образованите слушатели. Веднъж една жена, която слушала и не разбирала казаното, извисила глас сред народа и казала на Иоан:

- Духовни учителю, или по-добре да кажа - Златоусти Иоане, кладенецът на твоето свято учение е дълбок, а въжетата на нашия ум са къси и не могат да достигнат дъното му.

Тогава мнозина от народа казали:

- Сам Бог чрез устата на тая жена даде име на Иоан - нека отсега нататък се нарича Златоуст.

И наистина оттогава и досега Църквата продължава да нарича Иоан с това име.

Като разбрал, че не е подходящо да предлага на народа витиевати поучения, свети Иоан се постарал да украсява беседата си не с изискано красноречие, а с прости и нравоучителни слова, та и най-простият слушател да ги разбира и да получава полза. Поучавайки жителите на Антиохия във вярата и християнския живот, свети Иоан Златоуст бил и утешител на съгражданите си по време на обществени бедствия. Поради наложения данък, който бил тежък за бедните жители на града, в Антиохия се надигнал бунт. Разярените бедняци съборили статуите на императора и неговото семейство и ги разбили на парчета. Но скоро

неистовата ярост била сменена с ужас и отчаяние. Антиохийците зачакали царският гняв да се стовари върху бунтовниците. Снизхождайки към молбите на народа, благочестивият светител Флавиан се отправил при императора да ходатайства за провинилия се град, а свети Иоан оставил да лекува и утешава страдащите души. Дошъл Великият пост, който за антиохийците наистина станал време за покаяние и скръб. Ежедневно Божият светилник Иоан заставал на църковния амвон и се обръщал към народа със силно слово за утешение и назидание. Той ту поддържал в хората твърдостта и мъжеството, ту съживявал надеждата им за милост от императора, ту възбуждал упование за бъдещия живот. Наред с това той изобличавал и пороците на своите съграждани - скъперничеството на богатите, сребролюбието, разпътството, лицемерието, жестокостта и суеверието, казвал, че с тези пороци антиохийците са навлекли нещастие на града и ги убеждавал да се поправят. Може би никога Великият пост не се е спазвал така строго, не се е извършвал с такова покайно чувство, което обхванало всички жители. Народът на тълпи идвал в църквата и жадно слушал речите на Златоуст, понеже намирал в тях облекчение за своята скръб. Междувременно свети Флавиан се явил при императора със защитна реч и християнският владетел простил на оскърбителите. Флавиан донесъл вестта за помилването навръх Пасха. Още в първия ден на празника свети Иоан обявил на народа благата вест и в заключение казал:

- Радвайте се с духовна радост, благодарете на Бога не само за края на бедствията, но и за това, че ги е пратил.

С тези думи свети Иоан подчертал значението на бедите за събуждането на покайно чувство и пробуждането на антиохийците към духовен живот.

Божият угодник бил силен не само в словото, но и в делото.

С Христовата сила той вършел чудеса, като изцелявал болните. Ето някои от чудодействията на светия.

Една жена на име Евклия имала единствен син, който се разболял от треска и вече лежал на смъртен одър. Евклия отишла при светеца и го умолявала да изцели болния. Свети Иоан взел вода, направил три пъти над нея знамението на светия кръст в името на Света Троица и поръсил болното момче. Треската веднага изчезнала, болният станал и се поклонил на светеца.

Началникът на крепостта в Антиохия бил последовател на маркионитската ерес, която причинявала на благочестивите много злини. Жена му заболяла от тежък недъг, който никой лекар не можел да победи. Жестоката болест се усилвала от ден на ден и началникът на крепостта призовал в дома си еретиците, като ги молел да помогнат. Еретиците се молели за болната с голямо усърдие цели три дни, но безуспешно. Тогава жената казала на мъжа си:

- Чувала съм, че презвитер Иоан, който живее при епископ Флавиан, е ученик Христов и ако помоли нещо от Бога, Бог му го дава. Умолявам те, заведи ме при него, за да се помоли за оздравяването ми, защото чух, че върши чудеса. Маркионитите не ми помагат и от това ясно се вижда нечестието им. Та нали ако вярата им беше права, Бог щеше да чуе молитвата им.

Мъжът послушал жена си и заедно с нея се отправил в православната църква. Но тъй като бил еретик, не се осмелил да я внесе вътре, а я положил пред църковните двери и пратил хора при епископ Флавиан и презвитер Иоан, като ги молел да възнесат молитви към Господ Иисус Христос за здравето на тежко болната му жена. Епископът заедно с Иоан излязъл при тях и казал:

- Ако се отречете от ереста си и се присъедините към светата Съборна Апостолска Църква, ще получите изцеление от Христа Бога.

Когато те направили това, свети Иоан заповядал да донесат вода и помолил епископа да я осени с кръстно знамение. Той изпълнил молбата на светеца. Иоан заповядал да полеят с водата болната и тя веднага се изправила здрава, прославяйки Бога. След това дивно чудо началникът на крепостта заедно с жена си се присъединил към светата Църква. По този повод настъпила голяма радост сред православните, а еретиците се смутили и се разгневили на Иоан. Те разпространявали навред хули и клевети против него, като твърдели, че е влъхва и чародей. Но Бог скоро преградил устата им и ги наказал жестоко. Това станало така.

По време на голямото земетресение, което станало в Антиохия, се разрушил храмът, където се събирали еретиците, и много от тях загинали под руините му. А от православните не загинал никой. Като видели това, не само останалите живи еретици, но и езичниците познали Христовата сила и наставлявани от свети Иоан, се обърнали към истинския Бог.

След смъртта на Константинополския патриарх Нектарий, приемника на свети Григорий Назиански, дълго не могли да намерят човек, достоен за патриаршеския престол. Тогава съобщили на император Аркадий за Иоан, защото славата му се ширела навред. Царят веднага изпратил при Флавиан грамота със заповед да изпрати светия в Константинопол. Като научили за това, антиохийците, които обичали Иоан, се събрали в църквата. Те не желаели да се лишат от своя учител и се съпротивлявали на царските пратеници, не слушали увещанията на своя патриарх и не допускали да отведат Иоан. Пък и самият Божий угодник не желаел да иде в Константинопол, като смирено смятал, че не е достоен за

патриаршески сан. Като научил за това, царят се изумил и още по-силно пожелал да види Иоан на патриаршеския престол. Той заповядал на областния началник на Изтока Астерий тайно да го изведе от Антиохия, което било изпълнено.

Когато свети Иоан наближавал Константинопол, насреща му излязъл целият град и множество изпратени от царя велможи. Заедно с освещения събор на иерарсите царят посрещнал свети Иоан с почести и всички се радвали на въздигането на патриаршеския престол на този светилник на Църквата.

Не се радвал само Александрийският патриарх Теофил заедно с единомишлениците си. Той завиждал на славата му и като го ненавиждал, замислил да възкачи на патриаршеския престол своя подчинен презвитер Исидор. Но това не попречило да бъде свикан съборът, според постановлението на който свети Иоан бил избран за патриарх.

Блаженият бил поставен на престола на 26 февруари 398 г. Царят, а заедно с него и всички князе и велможи дошли при Иоан, за да получат благословията на новопоставения патриарх. Светият се помолил за царя и народа, благословил всички и отворил благоречивите си уста, като предложил душеполезно поучение, в което наставлявал царя неотстъпно да държи православието, да страни от еретиците, често да ходи в църквата, да бъде справедлив и милостив. Той казал:

- Нека знае твое благочестие, че няма да се побоя, ако стане нужда, да подавам наставления и изобличения за полза на твоята душа, така, както пророк Натан не се боял да изобличава прегрешенията на цар Давид.

Иоан наставлявал също и всички духовни и светски управители и подчинените им честно да изпълняват своя дълг. От неговото учително слово се наслаждавали всички слушатели. Веднъж, когато свети Иоан беседвал с паството си,

сред тълпата се оказал един бесноват, който се хвърлил в припадък на земята и завикал с такъв страшен глас, че всички присъстващи се ужасили. Блаженият Иоан заповядал да го доведат при него, осенил го с кръстно знамение и като прогонил нечистия дух, върнал здравето му. Като видели това, царят и народът се възрадвали и прославили Бога, Който им дарувал такъв велик светилник - душевен и телесен целител.

Като приел църковното управление, светейшият патриарх Иоан започнал ревностно да се грижи за словесното Христово стадо, да изкоренява лошите нрави у хората от всякакво звание, особено сред клириците, да изтребва нечистотата, завистта, неправдата и всяко небогоугодно дело. Наред с това той насаждал в живота чистотата, любовта, справедливостта, милосърдието, посявал в сърцата добродетелите и със златните си уста наставлявал всички в благочестието. Нравствените пороци дълбоко оскърбявали свети Иоан, но искреното разкаяние го карало да прощава всичко.

Веднъж преди Пасха той бил опечален от недостойното поведение на народа, когото така обичал и за чието душевно благо се грижел толкова много. В сряда на Страстната седмица се вдигнала страшна буря. Изплашените хора се устремили към храмовете, прибягвайки към Божието милосърдие, започнали общи молитви и литийни шествия. Бедствието отминало и вече на Разпети петък и в събота народът, з**абравил за Божието посещение, се отдал на зрелища в цирка и театъра. Възмутен до дъното на душата си, светият пастир в първия ден на Пасха се обърнал към неблагодарното паство със знаменитата си “Беседа против тези, които оставят храма и отиват в цирковете и театрите”**. “Може ли да се понесе? Може ли да се претърпи? - На вас самите се жалвам от вас” - така започнал блаженият светител словото си. **Ясно и вразумително описал той гибелното действие на театъра**

**върху нравствеността и заплашвал виновните с отлъчване**. Убедителното слово на светия проповедник направило силно впечатление на обичащия го народ и предизвикало искрено разкаяние.

Не само в Константинопол, но и във всички околни градове и села светият Божий угодник се грижел за спасението на човешките души. Той пращал свои опитни и богобоязливи клирици да утвърждават Православието с проповед на Божието слово, **да премахват нечестието и ереста и да направляват заблудените по пътя на спасението. Той до основи разрушил идолските храмове, които от векове стояли във Финикия. Мъдро обърнал към православната вяра келтския народ, заразен от арианството, като заповядал на избраните за целта презвитери и дякони да научат келтски и ги изпратил да проповядват благочестието при келтите на родния им език. Така свети Иоан просветил и скитите, живеещи по поречието на Дунав. Той прогонил от източните страни маркионитската ерес и озарил със светлината на истинското учение целия свят.**

Свети Иоан особено се грижел за немощните и бедните, хранел гладните, обличал голите, помагал на сираците и вдовиците. За спокойствието на болните и странниците, които нямали къде да се подслонят, той устроил много болници, снабдявал болните с всичко необходимо, поставил слуги и лекари да им служат и поверил на двама богобоязнени иереи да се грижат за тях. В същото време той се грижел прилежно за църковното управление, като с любов утвърждавал добрите и наказвал и изобличавал лошите.

По времето на патриаршеството на свети Иоан Златоуст в Константинопол имало още много последователи на арианската ерес, които безпрепятствено изповядвали вярата

си и извършвали своите богослужения. Блаженият размишлявал **как да очисти града от тази ерес** и при удобен случай казал на царя:

- Благочестиви царю! Ако някой вложи в твоята корона обикновен, тъмен и нечист камък редом със скъпоценните, няма ли да лиши от чест цялата корона?

Царят отвърнал:

- Да, така е.

Светият продължил:

- Така е лишен от чест и този град, който, бидейки православен, има още сред жителите си неверни ариани. И подобно на това, както ти би се разгневил, царю, заради безчестието на твоята корона, така и Всемогъщият Бог се гневи заради този град, осквернен с арианската ерес. Затова **трябва или да приведеш еретиците към единството на вярата, или да ги изгониш от града**.

Като изслушал тези думи, царят наредил веднага да доведат при него всички арианси водачи и им заповядал в присъствието на патриарха да изложат своето изповедание на вярата. А те започнали да говорят слова, изпълнени с нечестие и хули против нашия Господ Иисус Христос. Тогава **царят заповядал да ги изгонят от града**.

След известно време арианите, които имали помощници и ходатаи сред сановниците в царския дворец, започнали отново в неделните дни да идват в града и се отправяли към своя съборен дом с еретически песнопения, в които хулели Пресветата Троица. Като научил за това, светейшият патриарх Иоан започнал да се опасява някой от обикновените хора да не се присъедини към тези обществени арианси молебени. Затова заповядал на клира си да ходи из града в свещенически

одежди с песнопения за слава на Пресвета Троица, създадени против арианските хулни песнопения. За целта били направени сребърни кръстове, които тържествено били носени из града заедно със светите икони и запалени свещи. **Така възникнали първите литийни шествия**. Тържествените шествия на православните отвличали народа от обществените ариански молебени, устройвани по площадите. При едно такова шествие разгневените ариани нападнали православните. Започнал бой, в който от едната и от другата страна паднали мъртви няколко души, а на царския евнух Врисон, който бил сред православните, разбили главата с камък. Като научил за това, царят много се разгневил на арианите и им забранил да извършват своите обществени молитви и да идват в града. Така еретическото похулване било окончателно прогонено от царския град.

В Константинопол живеел един воевода, варварин по произход на име Гайна. Той се показал храбър във войните, спечелил благоволението на царя, но в същото време споделял еретическите мисли на Арий. Гайна усърдно молел царя да даде на арианите някаква църква в града. Царят не знаел какво да му отговори, защото не искал да го оскърби с отказа си, пък и се страхувал злобният и свиреп Гайна да не повдигне бунт в гръцкото царство. Затова съобщил за молбата му на патриарх Иоан.

Иоан казал на царя:

- Повикай ме, когато Гайна започне да те моли за храм, и аз ще отговарям вместо теб.

И ето че на следващия ден, когато патриархът бил повикан в царските палати, Гайна започнал да моли от царя храм в Константинопол за арианската общност. Той молел за това като справедлива награда за своите трудове във войната и проявената храброст.

Великият Иоан забелязал:

- Ако ти, Гайна, искаш да се молиш в църква, влез, в която искаш, и се моли, за теб са открити всички църкви в града.

Гайна отговорил:

- Но моето изповедание е друго, затова искам с единомишлениците си да имам отделен божествен храм в града и умолявам царя да изпълни молбата ми. Понесъл съм много трудове, като воювах за гръцкото царство, проливах кръвта си и полагах душата си заради царя.

Иоан отговорил:

- Заради тия трудове ти получи въздаяние - почит от царя, слава, сан и дарове. Трябва да размислиш какъв си бил преди и кой си сега, защото преди беше нищ и незнатен, а сега си богат и се прослави, в какъв чин беше, когато живееше отвъд Дунава, и какъв чин имаш сега. Тогава беше един от простите и бедни селяни, облечени във вехти дрехи, имаше за храна само хляб и вода, а сега си уважаван и прославен воевода, облечен в скъпи премени, имаш много злато и сребро, безчислени имения - и всичко това притежаваш, благодарение на царя. Ето каква награда получи ти за своите трудове! Бъди благодарен, продължавай вярно да служиш на гръцкото царство и не проси божествени награди заради светското служение.

Посрамен от тези думи, Гайна замълчал и повече не молел за храм. Царят се удивил на премъдростта на Иоан, който с малко думи преградил устата на дръзкия и изпълнен с необуздана свирепост варварин.

След една година Гайна оставил царя, събрал многобройна войска и тръгнал срещу Константинопол. Царят не желаел да пролива кръв и молел свети Иоан да отиде при него и да го

укроти с кротките си думи. Иоан, макар и да помнел, че разгневил Гайна, като му забранил да има арианско сборище в града, бил готов да положи душата си за паството си и отишъл при гордия варварин. Бог помогнал на Своя раб и светият с думите си умирил звероподобния човек, превърнал го от вълк в агне и го помирил с царя.

След това през зимата свети Иоан, въпреки че не бил съвсем здрав, се отправил в Мала Азия по църковни дела. Там много епископи продавали свещени санове, като вземали пари за хиротонията, както например Антоний, Ефеският митрополит. Свети Иоан отлъчил в Мала Азия мнозина виновни за симонията епископи, лишил от длъжност както онези, които ръкополагали за пари, така и посветените от тях, и поставил на тяхно място по-достойни. Като възстановил реда в Мала Азия, свети Иоан се завърнал в Константинопол.

Въпреки че живеел в света в толкова висок сан, блаженият никога не оставял своите първи монашески подвизи, а свободното от църковните дела време прекарвал или в молитва, или в четене на божествените книги, затворен в уединената си килия. Винаги спазвал строг пост и въздържание във всичко, вкусвал само ечемичен хляб и вода, спял малко, и то не на постеля, а прав, не ходел на никакви пиршества и угощения. Целият си ум той посветил на Божественото Писание, като продължавал да се занимава със съставянето на тълкувания на посланията на свети апостол Павел, чиято икона държал в килията си. По това време той изяснявал на народа посланието на апостола на езичниците до колосяни, а по-късно - до филипяни, солуняни и евреи.

Докато съставял тълкуванията на тези послания, у свети Иоан се появило следното недоумение: “Кой знае дали това е угодно на Бога? Дали съм разбрал силата на това свето писание или не?”.

И започнал да се моли на Бога да му извести това. Бог чул молитвата на Своя раб и му дал такова знамение. Една нощ, когато свети Иоан, затворен в килията си, на свещ писал тълкуването, прислужникът му Прокъл искал да влезе при патриарха по молба на някакъв човек, който се нуждаел от помощ. Но за да разбере с какво е зает патриархът, Прокъл предварително погледнал през ключалката на вратата. Той видял, че свети Иоан седи и пише, а някакъв стар и почтен човек, застанал зад него, се е наклонил към ухото му и нещо тихо му говори. Този човек по всичко приличал на изображението на свети Павел на иконата, окачена на стената на Иоановата килия. Прокъл зачакал, докато човекът си тръгне. Но когато дошло време за утреня, човекът изведнъж станал невидим. Прокъл наблюдавал същото и през следващите две нощи. Накрая той се осмелил да пита самия патриарх:

- Владико, кой беседва с тебе през нощта?

Иоан отговорил:

- При мен нямаше никой.

Тогава Прокъл подробно му разказал как през ключалката видял един стар почтен човек, който шепнел нещо на ухото на патриарха, докато той пишел. Иоан недоумявал, а Прокъл погледнал изображението на апостол Павел на иконата и казал:

- Онзи, когото видях, приличаше на изобразения на тази икона.

Тогава свети Иоан разбрал, че Прокъл видял самия свети апостол Павел и се уверил, че трудът му е угоден на Господа. Той паднал на земята и дълго се молел и благодарял на Бога. Оттогава придобил още по-голямо усърдие и ревност към

писането на божествените книги, които оставил на Църквата като скъпоценно съкровище.

Той без всякакво колебание изобличавал несправедливостта, защитавал обидените, убеждавал царя и царицата да не обиждат никого, а да постъпват справедливо. Велможите и хората с висок сан, които разхищавали чуждото имущество, заплашвал с Божия съд. Заради това против него започнали да враждуват много светски властници. Осъждани от съвестта си, те не желаели да оставят пороците си и се гневели против патриарха. Сърцето им окаменяло, тежко им било да слушат словото на светеца и те затаили злоба против него. Ненавистниците се стараели всячески да го очернят, като казвали, че в своите проповеди в църквите патриархът не поучава, а оскърбява, обвинява царя и царицата и всички власти. Освен това го наричали немилосърден - и ето по каква причина.

В царския дворец имало един евнух, на име Евтропий, началник на слугите в царските спални, който съумял да спечели доверието на царя и станал негов любимец. Преследвайки своите врагове, той убедил царя да издаде закон, с който се отменял древният обичай хората, които по някакъв начин са нарушили гражданския закон и са осъдени на смърт, да могат се укриват в църквите, както някога израилтяните се спасявали от смъртно наказание в градовете убежища. Отмяната на този обичай причинила много скръб на свети Иоан Златоуст. Той смятал това за насилие над Църквата, изобличавал Евтропий и го обвинявал в жестокост и потъпкване на църковните постановления. Скоро и самият Евтропий паднал в ямата, която изкопал за другите, и се посякъл с меча, който извадил. Царят много се разгневил против него по повод на някаква важна простъпка и го осъдил на смъртно наказание. Тогава Евтропий избягал в църквата и се скрил в олтара под престола. Блаженият Иоан седнал на

амвона, откъдето обикновено поучавал народа, и като строг ревнител отправил изобличително слово против Евтропий. Той казал, че би било редно новия несправедлив закон да изпита върху себе си онзи, който го е измислил и установил. Враговете на Иоан обаче започнали да порицават светеца и да го укоряват в немилосърдие. Така постепенно те разбунили сърцата на много хора и посели в тях гняв против него.

Сред недоволните от светия Божий угодник имало и много живеещи порочно клирици, защото той изобличавал лукавите им дела и някои отлъчвал от Църквата. Те били особено подразнени от постъпката на някой си дякон Серапион. Той благоверно служел при патриарха и живеел благочестиво. Веднъж в присъствието на всички клирици Серапион казал на светеца:

- Владико, не можеш да ги изправиш, ако не ги разгониш с жезъла си.

Мнозина се разгневили на тези негови слова и започнали да говорят лошо за светия патриарх, похулвайки онзи, който бил достоен само за похвала. Недоволството и враждата против свети Иоан се проявявали и сред висшето духовенство. Между недоволните от него епископи бил и Гевалският митрополит Севириан. Отначало той се ползвал с любовта на светия, който, отправяйки се в Мала Азия за уреждане на тамошните църковни дела, поверил на него управлението на своето паство. Докато ръководел Константинополската църква през времето на неговото отсъствие, Севириан се постарал да събуди недоволство против него и с интригите си спечелил благосклонността на царския двор, като се надявал по такъв начин да заеме мястото на Златоуст. Наред с това той превишил властта си и допуснал някои нередности в управлението. Когато се завърнал, свети Иоан веднага разбрал низостта и коварството на Севириан и заради неуредиците

искал да го отстрани от столицата. Но за Севириан се застъпила императрица Евдоксия и по нейна молба свети Иоан искрено се помирил с него и му простил. Но в душата си Севириан останал същия, както и преди, и тайно продължавал да храни ненавист към Златоуст. Светият знаел, че е заобиколен от злоба, но не обръщал внимание на това, защото колкото повече го хулели, толкова по-голяма ставала славата му. Той бил прочут и в далечни страни и мнозина идвали да го видят и да послушат поучението му.

При тази слава на Златоуст злобата на всичките му врагове не би била опасна за него, ако сред враговете му не била самата царица Евдоксия. Тя била най-опасният и упорит враг на светия Божий угодник и го ненавиждала от цялата си душа. Словата на Иоан за сребролюбците и похитителите на чуждо имущество, отправени към всички хора, царицата отнасяла към себе си и мислела, че той изобличава и оскърбява само нея, защото била много сребролюбива и обзета от ненаситна алчност към златото, което насилствено отнемала от мнозина. Разгневена на блажения Божий угодник, царицата започнала да мисли как да го свали от патриаршеския престол.

По това време в Константинопол се намирал един знатен мъж на име Теодорих, който имал голямо богатство. Царицата му завиждала и искала да присвои имуществото му, но не намирала повод за обвинения против него, защото бил честен и достоен човек. Като не можела да му причини насилие, царицата постъпила с хитрост. Тя повикала Теодорих и му казала:

- Ти знаеш колко големи загуби търпи постоянно царското имущество, колко много злато се дава на царската войска и колко безчислени са тези, които ежедневно се хранят на трапезата на царските съкровища. Ето защо сега хазната ни е доста обедняла. Дай назаем в царската съкровищница част от

твоето имущество, с това ще спечелиш нашето разположение, а след време ще получиш всичко, което ще дадеш сега.

Теодорих разбрал, че царицата иска да се възползва от имуществото му не за попълване на царската хазна, а за да удовлетвори ненаситното си сребролюбие. Затова той се отправил при блажения Иоан, съобщил му за намерението на царицата и със сълзи го умолявал да му окаже съдействие и помощ. Светият веднага изпратил послание до царицата, с което я увещавал с добри и кротки думи да не причинява зло на Тедорих. Макар и да се гневяла против патриарха, този път царицата постъпила според желанието му. Тя се засрамила от премъдрите му слова и обещала да не вреди на Теодорих. Но той се вслушал в златоречивите уста на светеца, който поучавал за милостинята и съветвал не на земята да крие съкровището си, където може да бъде отнето от ръката на завистници, а на небето, където никой няма да завижда и да го отнеме, и решил да даде цялото си богатство на Небесния Цар. Той оставил малка част от имуществото за прехрана на семейството си, а останалото богатство пожертвал за църковната странноприемница - за прехраната на странници, бедни и болни. Като научила за това, царицата много се разгневила и изпратила да предадат на блажения Иоан:

- Свети патриарше! По твоя съвет аз не взех нищо от патриция Теодорих за нуждите на нашето царство, а ти похити имуществото му заради собственото си обогатяване! Не подобаваше ли това имущество да бъде взето от нас, а не от тебе, защото Теодорих се обогати на царска служба? Защо не стана наш подражател? Както ние не взехме нищо от Теодорих, така и ти не трябваше да вземаш от неговото имущество.

На тези думи Иоан отговорил следното:

- Мисля, че за тебе не е тайна, че ако желаех богатство,

нищо не би ми попречило да го имам. Защото съм роден от благородни, знатни и богати родители. Но аз доброволно се отказах от него. Ти твърдиш, че съм взел имуществото на Теодорих за собствени облаги. Но знай, че той не ми е дал нищо. Пък и да беше ми давал, нямаше да приема. Своето богатство той даде на Христа, като раздаде милостиня на бедните и сиротите. И постъпи добре, защото от Христа ще получи стократно в бъдещия век. Бих желал и ти да му подражаваш и да пазиш своето имущество на небето, та когато осиромашееш, да те приемат във вечните обители. Дори да замисляш да отнемеш от Христа онова, което му даде Теодорих, какво от това? Защото, както ще видиш сама, ти няма да оскърбиш нас, а Самия Христос.

Като прочела писмото, царицата още по-силно се разгневила и започнала да търси удобен случай да отмъсти на светия.

По това време в Константинопол от Александрия пристигнала една вдовица на име Калитропа по следната работа. Когато областен началник в Александрия бил Павликий, който имал сан август, завистници му донесли, че Калитропа уж има много злато. Павликий бил много златолюбив. Като обвинил несправедливо Калитропа, той заповядал да затворят вдовицата и я изнудвал да му изпрати петстотин златни монети. Тя нямала толкова пари и дала в залог на съседите си всичко, което притежавала, с голям труд събрала петстотин жълтици и ги връчила на областния началник. Скоро заради несправедливите си дела Павликий бил лишен от сан и отправен в Константинопол на разпит. Тук дошла и бедната вдовица. Тя отишла при царя, паднала пред него, обляна в сълзи, като се оплакала, че Павликий насила е взел от нея петстотин жълтици. Царят заповядал на константинополския градоначалник да разследва случая. Но градоначалникът бил на страната на Павликий и го оправдал, а вдовицата отпратил с празни ръце. Още по-оскърбена, тя

отишла при царицата, разказала за бедата си и я помолила за защита и помощ. Златолюбивата царица се зарадвала, защото се надявала да успее да си присвои много злато. И тя незабавно призовала Павликий, с гняв го изобличила в грабеж на чуждо имущество и оскърбление на бедната вдовица и заповядала да го държат под стража, докато не плати сто литри злато. Като видял, че няма да избегне това, Павликий пратил слуги да донесат от дома му исканото от царицата и предал сто литри. От тези пари тя дала на вдовицата само тридесет и шест златни монети и я отпратила, а останалото взела за себе си. Жената си тръгнала, обляна в сълзи, оскърбена от такова несправедливо решение. Тя чула за защитника на обидените - свети Иоан, явила се при него и подробно му разказала какво причинили Павликий и царицата.

Като успокоил плачещата жена, свети Иоан изпратил да повикат Павликий, поканил го в църквата и му казал:

- Известна ни е несправедливостта, която вършиш, без да се боиш от Бога, като оскърбяваш бедните и с насилие отнемаш чуждо имущество, както си постъпил и с тази бедна вдовица. Повиках те, за да върнеш петстотинте жълтици на жената, която несправедливо обиди. И така, дай ѝ парите, за да може да си върне заложеното имущество и да не погине с децата си в крайна нищета. Тогава и ти ще се освободиш от своя грях и ще умилостивиш Бога, Когото разгневи и Който ще ти отмъсти за оскърблението на сираците, ако не се разкаеш.

Павликий отговорил:

- Владико, тази вдовица ми причини много по-голяма обида, отколкото аз на нея, защото, като се оплака на царицата, ми отне сто литри злато. Какво още иска от мене? Нека иде при царицата и вземе своето от нея.

Светият му отвърнал:

- Дори царицата и да е взела от теб толкова злато, вдовицата още не е получила своето и затова не е виновна в оскърблението, което ти е причинила царицата. Царицата е взела от теб сто литри злато не толкова заради несправедливостта към вдовицата, колкото заради другите грабежи, които си вършил, докато си бил на власт. Не клевети против царицата. Уверявам те, че няма да си идеш оттук, докато не върнеш на вдовицата онова, което си ѝ взел, до последната жълтица. А онези тридесет и шест монети, които ѝ е дала царицата, нека тя да задържи за из път.

Когато царицата научила, че свети Иоан задържал Павликий в църквата, тя пратила заповед на Иоан да го пусне, защото е взела от него достатъчно злато.

Но той отговорил на пратениците:

- Павликий няма да излезе оттук, докато не върне на бедната жена всичко.

Царицата отново му изпратила заповед да пусне Павликий, но светият отговорил:

- Ако царицата желае да го пусна, нека прати на тази вдовица петстотин златни монети. Това няма да причини големи затруднения, защото е взела от Павликий много повече - сто литри злато.

Щом чула това, царицата се преизпълнила с ярост и незабавно изпратила двама стотници с воини, за да изведат насила Павликий от църквата. Но когато воините се приближили към църковните двери, внезапно им се явил ангел Господен, който държал в ръката си меч и им препречил пътя. Като видели страшния ангел, воините се изплашили и побягнали. С трепет се върнали те при царицата и разказали

за появата му. А тя се ужасила и повече не посмяла да праща за Павликий. Павликий видял, че царицата не му помогнала, пратил за златото, върнал на вдовицата петстотин златни монети и бил пуснат от църквата. Като получила своето, вдовицата с радост се завърнала в родния си град.

Междувременно царицата не преставала да се гневи против блажения Иоан. Злобата против Божия угодник растяла в сърцето ѝ от ден на ден. Веднъж тя пратила при свети Иоан слугите си, като заповядала да му предадат следните думи:

- Престани да ни се противиш и не се бъркай в нашите царски дела, защото ние не се месим в църковните, а ти предоставяме да ги решаваш сам. Не ме прави повече притча в хорските уста, като говориш за мен и ме изобличаваш. Досега те имах като отец и ти отдавах подобаващите почести, но ако не се поправиш и не започнеш да се отнасяш по-добре към мене, няма повече да търпя.

Като чул тези думи, блаженият Иоан много се опечалил, тежко въздъхнал и казал на пратениците:

- Царицата желае да приличам на мъртвец, да не забелязвам несправедливостта, да не чувам гласа на обижданите, плачещите и въздишащите, да не изобличавам съгрешаващите. Но тъй като съм епископ и ми е поверена грижата за човешките души, трябва да гледам на всичко с будно око, да изслушвам молбите на всички, всички да уча, наставлявам и изобличавам. Зная, че **ако не изобличавам беззаконията и не наказвам беззаконниците, сам ще бъда подложен на наказание. Затова се боя към мен да не се приложат думите на пророк Осия: “скриха свещеници пътя Господен”. Защото божественият апостол заповядва да се изобличават съгрешаващите пред всички, “та и другите да имат страх”**. И същият

апостол ни учи: **“настоявай навреме и не навреме, изобличавай, запретявай, увещавай”**. Изобличавам беззаконието, а не беззаконниците, на никого не съм говорил в лицето за неговото беззаконие, никого не съм опетнил с безчестие и никога не съм споменавал в проповедите името на царицата, за да я изоблича. Но съм поучавал всички да се въздържат от злото и да не обиждат ближните. Ако пък някой, който слуша моите поучения, е осъден от съвестта си за сторените лоши дела, подобава да се гневи не на мен, а на самия себе си, и нека такъв се отклони от злото и да върши добро. Ако царицата смята, че не е сторила зло, нито пък че е обидила някого, защо се гневи против мене, когато поучавам народа да страни от всякоя неправда? Тя би трябвало да се радва, че не е извършила несправедливост, а аз неленостно проповядвам спасението на хората, над които царува. Ако пък е виновна в греховете, които се старая да изкоренявам с поучителни слова от човешките сърца, нека знае, че не аз я изобличавам и укорявам, а извършените от нея дела, които носят на душата голямо безчестие и срам. И така, нека царицата се гневи, ако иска, а аз няма да престана да говоря истината. Защото за мен е по-добре да разгневя хората, отколкото Бога: “Ако бях още угаждал на човеци, не щях да бъда Христов раб”.

Като казал това, светителят ги отпратил. А те се завърнали при царицата и предали всичко, което чули. Тогава тя още по-силно намразила свети Иоан.

Не само царицата враждувала против светеца, но и много други, които живеели нечестиво. Той имал врагове не само в Константинопол, но и в далечни страни. Сред тях били Александрийският партриарх Теофил, който от самото начало възненавидял Иоан и не желаел ръкополагането му за патриарх, Акакий, епископ Берийски, Севириан Гевалски и Антиох Птолемаидски, а в Константинопол - двама презвитери

и петима дякони, много царски чиновници и три известни и богати вдовици, които живеели нечестиво - Марса, Кастриция и Евграфия. Тези негови противници се съвещавали помежду си и търсели в какво да го обвинят, за да го оклеветят пред народа. Преди всичко те пратили в Антиохия, за да разучат дали Иоан не е извършил някаква лоша постъпка, дори и в детството си. Но не намерили нищо, с което да обвинят светия Божий угодник. После се обърнали и към Теофил, коварен лъжец и клеветник, но и той не могъл да открие нищо, за да изобличи свети Иоан, сияещ с добродетелите си като слънце. Подучен от сатаната, Теофил ревностно се стараел да свали Иоан от престола, което той постигнал, като се съюзил с царицата и други зли хора. Изгнанието на свети Иоан станало при следните обстоятелства.

В Александрия имало презвитер на име Исидор, който бил ксенодор, тоест хранел странниците - човек свят и премъдър. Той бил вече стар, на осемдесет години. Поставен бил за презвитер от свети Атанасий Велики, патриарх Александрийски. Теофил враждувал с Исидор заради Александрийския презвитер Петър, тъй като възнамерявал без вина да го лиши от сана и да го отлъчи от Църквата, а Исидор го защитавал и доказвал, че е обвинен несправедливо. Затова Теофил се разгневил против Исидор, и като отлъчил Петър от Църквата, започнал да търси улики и против Исидор, за да отлъчи и него.

По това време една вдовица на име Теодотия пожертвала на Исидор хиляда жълтици, за да облече с тях бедните, сираците и вдовиците в Александрия. При това тя го молела да не казва на патриарх Теофил, за да не отнеме парите и да не ги похарчи за предприетите от него строежи. Като получил златото, Исидор постъпил така, както го молела Теодотия, и не споменал нищо на Теофил. Но патриархът от някого разбрал, че Исидор е получил хиляда жълтици и ги е похарчил за

нуждите на бедните без негово знание. Златолюбивият Теофил много се разгневил против презвитера и повдигнал срещу него обвинение в противоестествен грях. В подкрепа на обвинението си Теофил намерил лъжесвидетели. Но невинният Исидор бил оправдан. Впрочем, по необузданата си злоба, Теофил все пак го лишил от презвитерски сан и с побои и безчестие го прогонил от клира. Пострадалият невинно Исидор оставил Александрия и се оттеглил в Нитрийската планина, в която живеел на младини. Той се затворил тук в една хижа и се молел на Бога, търпеливо понасяйки своето безчестие.

По това време в египетските манастири живеели четирима братя, хора добродетелни и богобоязливи, които целия си живот прекарвали в пост и монашески трудове. Имената им били Диоскор, Амоний, Евсевий и Евтимий и всички се наричали Дългите, защото били високи на ръст. Заради добродетелния си живот братята били почитани не само от жителите на Александрия, но и от самия Теофил. Един от тях, а именно Диоскор, той против волята му назначил за епископ Хермополски, а двамата му братя Амоний и Евтимий помолил да останат с него в патриаршията и ги принудил да приемат свещенически сан. Докато пребивавали в патриаршията, те видели, че Теофил не живее по Божиите заповеди, обича повече златото, отколкото Бога, и върши големи неправди. Затова не пожелали да останат при патриарха, напуснали го и се завърнали към отшелническия живот. Като разбрал причината за това, Теофил много се обидил и вместо любовта, която имал към тях, започнал да изпитва злоба и да замисля как да им отмъсти. Отначало той пуснал слух, че Дългите заедно с низвергнатия Исидор се придържат към Оригеновата ерес и съблазняват с нея много монаси. После пратил до най-близките епископи заповед незабавно да прогонят най-старите монаси от Нитрийската пустиня, като не дал никакво

обяснение за своето разпореждане. Когато епископите постъпили съгласно заповедта на патриарха и ги прогонили от планините и пустините, изгнаниците се събрали и отишли в Александрия при патриарха, като го умолявали да им обясни заради какво са осъдени и прогонени от местата си. Патриархът в безумен гняв се нахвърлил като бесноват върху тях и като покрил с омофора шията на Амоний, започнал да го бие и да възклицава:

- Еретико, прокълни Ориген!

Той биел Амоний и другите и не само не им позволил да кажат нещо в негово присъствие, но с безчестие ги прогонил. Без да получат отговор на въпроса си, те се завърнали в колибите си, като пренебрегнали яростта и беснуването на своя патриарх.

Теофил свикал най-близките епископи и предал на анатема четиримата невинни монаси: Амоний, Евсевий и Евтимий, братята на Диоскор, а също и блажения Исидор, без да разследва изповеданието на вярата им. Но злобата му не се укротила с това. Той сам написал против тях лъжливи обвинения в ерес, вълшебство и много други тежки грехове. После, като подкупил клеветници и лъжесвидетели, им дал тези лъжливи обвинения, като им заповядал да дойдат при него, когато поучава народа в църквата в празничен ден, да му подадат обвиненията против монасите и да представят лъжесвидетели. Когато всичко станало точно така, патриархът заповядал лъжливите обвинения да бъдат прочетени на събора, а после ги показал на градоначалника, взел от него около петстотин воини и се отправил с тях към Нитрийската планина с намерението да прогони от Египет Исидор, братята на Диоскор и всичките им ученици като еретици и влъхви. С помощта на войската Теофил отначало свалил от епископския престол Диоскор, а после, като опил войниците с вино,

нападнал през нощта Нитрийската планина и започнал да търси преди всичко Исидор, Амоний, Евсевий и Евтимий. Но не ги намерил, защото те се скрили в една дълбока яма. Тогава той заповядал на воините да нападнат и изгорят жилищата им, а оскъдното имущество, дрехите и храната им да ограбят. Пияните войници се насочили към всички други пещери и умъртвили, като задушили в огън и дим, десет хиляди свети постници. Това станало на десети юни и светата Църква чества на този ден паметта им. Останалите монаси се разбягали и се криели където могат. След това Теофил се завърнал в Александрия.

Оцелелите след погрома монаси се събрали и след много пролети сълзи за своите убити отци и братя се разотишли кой където намери. А Диоскор с братята си, блаженият Исидор и много други монаси, просияли в пост и добродетели и почетени от Бога с дар на чудодейство, в дълбока печал отишли в Палестина. Те не скърбели толкова, че са обидени и прогонени, колкото за това, че без вина са отлъчени от Църквата и са обявени за еретици. Но и в Палестина Теофил не ги оставил на мира. Той незабавно пратил да предадат на палестинските епископи следното:

- Не подобава без мое съгласие да приемате отлъчените и избягалите от мене.

Тогава, като не знаели към кого да се обърнат, изгнаниците се отправили в Константинопол при свети Иоан Златоуст, като към надеждно пристанище. Те паднали в нозете му и със сълзи го умолявали за милост и помощ. Като видял петдесет уважавани мъже, изпаднали в такова нещастие, светият ги съжалил и се просълзил. После ги разпитал защо са претърпели такава беда от Теофил, утешил ги и ги успокоил с кротки думи и им предоставил помещение при църквата на света Анастасия. За издръжката им се грижел не само свети

Иоан, но и света дяконисса Олимпиада, която им доставяла всичко необходимо със свои средства. Тя дала цялото си богатство за това бедните и странниците да имат покой и всичко, потребно за живота. Олимпиада наистина била светица, свети били и онези монаси и паметта на някои от тях впоследствие Църквата почела с празници. Особено се прославил Иеракс, който много години живеел сам в пустинята. Бесовете го изкушавали така:

- Старче! Ти имаш още петдесет години живот: как толкова дълго ще живееш в пустинята?

А той разбрал прелъстяването им и казал:

- Вие ме огорчавате, като ми предсказвате толкова кратък живот. Аз се приготвих да претърпя лишения в тази пустиня до двеста години.

Като чули това, бесовете избягали посрамени. Ето такъв отец, когото не могли да разколебаят бесовете, прогонил Теофил Александрийски! Сред светите черноризци бил и презвитер Исак, просветен в Божественото Писание, ученик на свети Макарий, непорочен от майчина утроба, защото бил донесен в пустинята на петгодишна възраст и израсъл там. Пък и всички, прогонени от Теофил монаси, били свети и преподобни. Блаженият Иоан ги почитал много и не им забранявал да посещават църквата, макар и да не ги допускал до свето причастие, докато сам подробно не разучи причините за отлъчването им от Църквата и не ги помири с Теофил. Той ги възпирал да разкажат за причинената им несправедливост на царя и да не се оплакват от своя патриарх, като им обещавал да ги помири с него. Свети Иоан наистина писал до Теофил да позволи на монасите да живеят в мир в килиите си в Египет и отново да ги приеме в лоното на Христовата Църква.

Междувременно слухът, че той е приел изгонените монаси в

общение, стигнал до Теофил. Някои клеветници му говорели, че Константинополският епископ ги е допуснал до причастие, което не било вярно. Теофил се разгневил много и изпратил до патриарха дръзко послание, като го обвинявал в нарушаване на църковните правила. Но и след това светият отговорил на Теофил с миролюбиво послание, като го молел да овладее гнева си и да не забранява на монасите да пребивават там, откъдето са прогонени. Но Теофил още по-грубо му отговорил и го намразил повече, отколкото прогонените монаси. Тогава монасите съставили жалба до царя, където описали всички свои бедствия, които без вина претърпели от Теофил. Те я подали на царя, докато той се намирал в църквата.

Съжалявайки за нещастието на толкова честни и добродетелни монаси, царят веднага изпратил до александрийския областен началник предписание да отправи Теофил, дори насила, на съд в Константинопол, за да даде отговор пред патриарх Иоан и Събора на епископите за причините за злобата си и да бъде осъден за делата си. Царят писал и до римския папа Инокентий, като го молел от свое име да изпрати в Константинопол епископи на събора за съд над Теофил. Папата веднага заповядал на епископите си да се приготвят за път и зачакал известие от император Аркадий дали източните отци са се събрали. Но царят не писал повече нищо и затова западните епископи не се явили в Константинопол. Междувременно Теофил подкупил александрийския областен началник и той му позволил да остане в града, докато не се снабди от Индия с всякакви благовонни аромати и сладки ястия, които би могъл да закара в Константинопол с кораб. Същевременно Теофил склонил на своя страна свети Епифаний, епископ Кипърски, и оклеветил пред него свети Иоан, като твърдял, че той е еретик, защото е приел последователите на Ориген и се причастява заедно с тях. Бидейки незлобив, Епифаний не усетил Теофиловото

коварство, повярвал на лъжата и ревнувайки за благочестието, прокълнал Оригеновите книги на поместния събор в Кипър, а после изпратил послание до Иоан, в което го увещавал да постъпи по същия начин. Но светият не побързал да стори това и продължавал да изучава Божественото Писание и насочвал грижите си към поучението на народа в църквата и довеждането на грешниците в покаяние.

В това време Теофил, който се готвел за пътуването до Константинопол, помолил свети Епифаний да го придружи:

- Ще свикаме - казал той - събор против оригенистите.

Убеден от тези думи, Епифаний побързал да се отправи в Константинопол и пристигнал там преди Теофил. Но преди да отиде в града, станало следното събитие.

Там живеел един велможа на име Теогност, човек добър и богобоязнен. Той бил наклеветен пред царя, че уж го хулел и злословил против него, а царицата наричал златоненаситна и казвал, че несправедливо присвоява чуждо имущество. Царят се разгневил против Теогност, заповядал да го заточат в Солун и да отнемат цялото му богатство освен едно лозе извън града. Царят позволил на жената и децата на Теогност да го задържат за препитание. По пътя към Солун Теогност се разболял и починал от огорченията си. Жена му в дълбока скръб по съпруга си дошла при свети Иоан и със сълзи му разкрила мъката си. Светият започнал да я утешава с мъдри думи и я посъветвал да възложи грижите си на Бога. При това той позволил всеки ден да взема за себе си и децата си храна от църковната странноприемница, а сам търсел удобен случай да моли царя да върне на вдовицата и децата отнетото без причина имущество. Царицата поради злобата си не само попречила на това, но и причинила големи беди на блажения Иоан.

Веднъж по време на гроздобер Евдоксия минавала покрай лозето на Теогност, което се намирало недалеч от царските лозя. Привлечена от прекрасния му изглед, тя влязла в него, откъснала един грозд и го изяла. По това време съществувало постановлението, че ако царят или царицата влязат в чуждо лозе и вкусят от гроздето, стопанинът му няма повече право върху него и то се причислява към царските имоти, а собственикът се обезщетява с пари или пък получава от царя друго. По това постановление Евдоксия заповядала лозето на Теогност да бъде приписано към царските имоти. Тя постъпила така, ръководена от следните съображения: от една страна, желаела да причини безчестие на бедната вдовица и децата, защото негодувала, че е ходела при Иоан и му е разказала за мъката си. От друга страна, царицата търсела повод да обвини свети Иоан и да го прогони от Църквата. Тя, разбира се, знаела, че ако Иоан научи за станалото, няма да премълчи, а ще се изправи в защита на обидената вдовица, от което ще възникне раздор и замисълът ѝ ще може да се изпълни. Така и станало.

Наистина обидената вдовица отишла при блажения и с ридания му съобщила, че царицата е отнела лозето - нейната последна надежда за прехрана на децата. Светият веднага пратил по архидякон Евтихий писмо до царицата, като я призовавал към милосърдие, напомнял за добродетелния живот на родителите ѝ и добродетелите на предишните царе, напомнял за страха Божий, заплашвал я със Страшния Божий съд и умолявал да върне лозето на бедната жена. Царицата не се подчинила на наставлението му и не се вслушала в молбите му, а написала строг отговор, в който се позовавала на древните царски закони, и сякаш уязвена от него, гордо заявявала, че няма повече да търпи такава обида.

- Ти - писала тя, - без да познаваш царските постановления, ме осъди в словата си като извършваща беззакония и ме

обиди. Но аз няма да търпя повече твоите обидни думи, няма да търпя и теб, защото не преставаш да ми нанасяш оскърбления.

Като прочел това писмо, свети Иоан отишъл сам в двореца, където отново започнал с кротки слова да увещава царицата, да я моли и да настоява да върне лозето на вдовицата.

Царицата отговорила:

- Вече ти писах какво е постановено от предишните царе за лозята. Нека вдовицата избере друго лозе или получи парите си за своето.

Но светецът казал:

- Тя не иска друго лозе и не търси възнаграждение за отнетото, а моли да ѝ се върне това, което е нейно. Върни ѝ лозето!

Царицата възразила:

- Не се съпротивлявай на древните царски закони, защото това няма да доведе до добро.

- Не оправдавай делата си с древни устави и закони, които са постановени от езически царе! - отвърнал светият Божий угодник. - На теб, благочестивата царица, нищо не пречи да унищожиш несправедливия закон и да установиш справедлив. Върни лозето на обидената жена, за да не те нарека втора Иезавел и да не те предам на проклятие подобно на нечестивата царица на Израил.

Когато изрекъл тези думи, Евдоксия пламнала от гняв и огласила с вопъла си царските палати, разкривайки стаената в сърцето си отрова:

- Аз сама ще отмъстя за себе си и затова не само няма да

върна на тая жена лозето, но и друго няма да дам, няма да дам и пари за него, а заради обидата ще те накажа по подобаващ начин.

И тя заповядала да изгонят свети Иоан от царския дворец. Прогонен с безчестие, свети Иоан заповядал на своя архидякон Евтихий под страх от наказание да изпълни следното:

- Кажи на църковните вратари, когато царицата дойде в църквата, да затворят дверите пред нея и да не позволяват нито на нея, нито на придружаващите я да влязат в църквата. Нека кажат, че така им е заповядал Иоан.

Когато настъпил празникът на Въздвижението на Честния Кръст и целият народ се събрал в църквата, дошъл царят с велможите си и царицата със свитата си. Когато вратарите я видели, те затворили църковните двери и съгласно повелението на патриарха не позволили да влезе вътре. Тогава царските слуги завикали:

- Отворете на царицата!

Но вратарите отвърнали:

- Патриархът заповяда да не я пускаме!

Преизпълнена от срам и злоба, царицата казала:

- Вижте какъв позор ми навлича този опърничав човек! Всички безпрепятствено влизат в църквата и само на мен той забранява това. Нима не мога да му отмъстя и да го махна от престола?

Докато викала така, един от свитата извадил меч и замахнал да разбие вратата. Но ръката му внезапно изсъхнала и станала неподвижна. Като видели това, царицата и свитата изпаднали в ужас и се завърнали в двореца. А човекът влязъл в църквата,

застанал сред тълпата и викнал високо:

- Свети владико! Помилуй ме и изцели изсъхналата ръка, която вдигнах против светия храм. Аз съгреших, прости ми!

Като разбрал причината за случилото се, светият заповядал да умият ръката в умивалницата на олтара и тя веднага оздравяла. Щом видял това чудо, народът въздал хвала на Бога. Всичко това не останало скрито и от царя. Познавайки злия нрав на царицата, той не придал на случката никакво значение и тъй като уважавал свети Иоан, с любов слушал поученията му. Но царицата с всички сили се стремяла да прогони светеца и скоро успяла да постигне това.

По това време в Константинопол пристигнал свети Епифаний, епископ Кипърски, който носел със себе си съчиненията си против Ориген. Той слязъл от кораба и отишъл в църквата на свети Иоан Предтеча, която се намирала на седем стадия от града, отслужил литургия и извършил посвещение на дякон въпреки каноните, забраняващи на епископ без разрешението на епархалния архиерей да посвещава когото и да било от чуждо паство. После той пристигнал в града и отседнал в един частен дом. Всичко това станало известно на свети Иоан, но той не се разгневил, че епископ Епифаний е извършил посвещение в дяконски сан в неговата епархия, защото го смятал за свят и незлобив мъж. Нещо повече, пратил при него посланици с молба да дойде и да се засели заедно с него в патриаршеския дом, както постъпвали всички епископи. Но той не се съгласил и дори не пожелал да се види с патриарха, а на пратениците отговорил:

- **Ако Иоан не изгони от града Диоскор и неговите монаси и не се подпише под отричането на Оригеновите съчинения, няма да имам общение с него**.

Свети Иоан чрез пратеници му отговорил:

- Преди отсъждането на събора не бива да се прави нищо произволно.

А враговете на свети Иоан отишли при Епифаний и го молели в църквата на светите апостоли всенародно да прокълне съчиненията на Ориген, да отлъчи от църковно общение всички монаси, прогонени от Египет заедно с Диоскор като последователи на оригенистите и да изобличи Иоан, че ги приема и споделя мненията им. Ревнувайки за благочестието, на следващата сутрин епископ Епифаний се отправил към църквата на светите апостоли, за да прокълне съчиненията на Ориген. Като научил за намерението му, свети Иоан изпратил да му предадат:

- Епифаний! Ти правиш много неща против каноните. Преди всичко отслужи литургия и хиротония в моето паство без съгласието ми. После се отказа да отседнеш при нас, а сега искаш да влезеш в църква от моята епархия и без съборен съд да произнесеш отлъчване. Внимавай да не повдигнеш смут сред народа и сам да не изпаднеш в беда.

Като чул това, епископът се разколебал, напуснал църквата и зачакал пристигането на Теофил. А Господ, Който не допуснал между угодниците Му да има каквато и да е вражда, открил на Епифаний, че свети Иоан е чист като слънцето и е обвинен поради човешка завист. И наистина той слушал от много хора за големите добродетели на Иоан, за непорочната му вяра, за съвършения живот и се изумявал, че мнозина въстават против него и му отправят различни обвинения. Затова Кипърският светител търпеливо зачакал как ще свърши всичко. Като чула, че Епифаний страни от Иоан и не иска да има общение с него, царица Евдоксия предположила, че между тях има вражда. Тя поканила Епифаний при себе си и му казала:

- Отче Епифаний! Знаеш, че цялото гръко-римско царство е в

нашите държавни ръце. Ето, аз ще ти предам цялата църковна власт, ако ме послушаш, изцелиш скръбта ми и направиш това, което съм намислила.

Епифаний отвърнал:

- Говори, чедо, а аз според силата си ще се постарая да устроя това, което ще послужи за спасението на душата ти.

Тогава царицата, която сметнала, че ще успее с ласкателства да склони светителя към замисъла си, започнала да му говори за Иоан:

- Иоан стана недостоен да бъде начело на църковното управление, защото въстава против мене и царя и не ни отдава подобаваща почит. Освен това мнозина твърдят, че той е еретик. По тая причина желателно е да се свика събор и да се лиши Иоан от сана, а вместо него да се постави друг, който би могъл добре да управлява Църквата.

Докато говорела това, царицата цяла треперела от гняв против Божия угодник. После добавила:

- Впрочем, няма нужда да се занимават много отци, като се свикват тук на събор. По-добре ти, свети отче, сам го отстрани от Църквата и постави на негово място друг, който Бог ти посочи, а аз ще направя така, че всички да те послушат.

- Чедо - отговорил Епифаний, - изслушай без гняв твоя отец. Ако Иоан е еретик, както вие твърдите, той е недостоен за патриаршеския сан и ние ще направим така, както ти заповядваш. Ако пък желаеш да го прогониш, защото уж те е похулил, аз няма да дам съгласието си затова, защото на царете подобава да не бъдат злопаметни, а добри, кротки и да прощават хулите против тях. Та нали и вие имате над себе си Цар на небесата и търсите прошка от Него за вашите съгрешения. Така постъпвайте и с другите: “бъдете

милосърдни, както и вашият Отец е милосърден”, е казал Спасителят.

- Отче - отговорила царицата, - ако не прогониш Иоан, аз ще отворя идолските храмове и ще направя така, че мнозина да отстъпят от Бога и да започнат да се покланят на идолите, а това ще е по-лошо от първото.

Тя казвала това в озлобление и проливала сълзи. Удивен от безумния гняв, Епифаний отвърнал:

- Аз съм чист от осъждане на този праведник - и напуснал двореца.

По целия град се понесъл слухът, че царицата подстрекава великия Епифаний против Иоан, че той посещава царските палати и се съвещава с нея за свалянето на патриарха. Този слух достигнал и до свети Иоан и той, като пламенен човек, произнесъл пред всички в църквата поучение, в което напомнил примери от Свещеното Писание за жестокостта на различни жени. Мнозина от хората, които чули словото му, помислили, че той говори с притчи за царицата. Враговете му записали думите му на хартия и ги предали на Евдоксия. Като ги прочела, тя решила, че той произнесъл словото си единствено против нея и със сълзи се оплакала на царя, че Иоан я хули в църквата. С ридание му казала:

- Знай, че моята обида е и твоя, и когато хули мен, Иоан в същото време безчести и тебе.

И го умолявала да заповяда да се свика събор и да се осъди патриархът на изгнание. Освен това тя писала на Теофил Александрийски да дойде в Константинопол.

“Аз, писала тя, ще моля царя за тебе и ще затворя устата на всички твои противници, само незабавно ела при нас и събери много епископи, за да прогонят моя враг Иоан”.

Обнадежден от писмото на царицата, Теофил веднага се отправил в Константинопол с кораби, натоварени с индийски благовония, плодове, разноцветни египетски коприни и златни тъкани. Той се надявал с тези съкровища да склони мнозина да му съдействат в злия умисъл против светия.

По това време блаженият Иоан писал на свети Епифаний следното:

“Брате Епифаний! Чух, че си посъветвал да бъда прогонен. Но знай, че няма да видиш повече своя престол”.

Епифаний му отговорил с писмо:

“Страдалецо Иоане! Бъди мъжествен в страданията си и знай, че няма да стигнеш мястото, където ще те прогонят”.

Пророчествата и на двамата се изпълнили. Епископ Епифаний, който останал още известно време в Константинопол, видял, че обвиняват свети Иоан несправедливо, и като не пожелал да бъде съобщник на разбойническия съд над праведника, тайно със свитата си се качил на кораб и се отправил обратно. По пророчеството на свети Иоан той се преставил по пътя, без да достигне своя град. И Иоан по време на второто си изгнание по пророчеството на Епифаний не достигнал мястото на заточението си и се преставил на Господа. Но за това ще разкажем по-късно, а сега ще се върнем към прекъснатото изложение на събитията.

Като се надявал на помощта на царицата и без да се страхува от нищо, Александрийският патриарх Теофил незабавно пристигнал в Константинопол, водейки много епископи, които изкусно склонил към единомислие със себе си. Царят не желаел да приема Теофил, докато не пристигнат римските епископи от папа Инокентий. Той не знаел, че римляните

очакват повторно писмо от него с покана да пристигнат на събора. А царицата призовала тайно от царя Теофил и всички пристигнали с него епископи, съобщила им за намерението си и ги молела да се постарают да низвергнат светеца от престола. Те обещали съдействието си, а тя ги дарила с подаръци. После призовала при себе си всички монаси, презвитери и епископи, дошли от Египет, които се оплаквали от Теофил. Те били шестима епископи и двадесет презвитери и дякони, които отстъпили от Теофил и искали съд за него. Царицата ги помолила да не представят на съда обвинения против Теофил и да му простят обидата си. Едни я послушали и като възложили на Господа скръбта си, замлъкнали. Други, сред които били Исидор и Иеракс (Диоскор се преставил малко преди това), се оттеглили в своите пустини, а някои твърдо отказали да приемат предложението на царицата. Онези, които се съгласили да мълчат, тя дарила с богати подаръци, а съпротивляващите се отправила на заточение в Солун. По този начин Теофил се освободил от всички свои противници и можел успешно да започне делото против Иоан.

По това време светият, проповядвайки, както обикновено, в църквата Божието слово, излагал така част от Свещеното Писание, от трета книга Царства:

- Съберете при мен лъжливите пророци, които се хранят от трапезата на Иезавел, за да им кажа, както каза Илия: още ли ще куцате на две колена? Ако Господ е Бог, вървете след Него, ако ли трапезата Иезавелина е бог - яденото ще избълвате.

Враговете на Иоан съобщили за това на Теофил и епископите му. Те записали тези думи, изтълкували ги превратно и добавили от себе си, че Иоан явно пред всички нарича царицата Иезавел, а тях - лъжливи пророци. Записаното предали на царя и царицата. Тогава, ридаейки, царицата отново почнала да моли от царя съд над него. Царят я

съжалил, обърнал против свети Иоан целия гняв, който имал против Теофил, и заповядал на Теофил да свика събор против патриарха. Заедно с единомишлениците си Теофил се зарадвал на гнева на царя. Те намерили двама дякони, които свети Иоан отлъчил от Църквата - единия заради убийство, а другия - заради прелюбодейство, и им обещал да ги посвети за епископи, ако лъжесвидетелстват против него. А те, тъй като мразели светеца и желаели епископски сан, веднага обещали да изпълнят Теофиловата воля. Теофил написал много лъжливи обвинения против свети Иоан и ги предал на дяконите, за да ги представят от свое име на събора.

Определили като място за провеждането на събора Халкидонското предградие, където се намирал царският дворец и голямата църква на светите апостоли Петър и Павел. Епископите се събрали и започнали да заседават заедно с Теофил. А блаженият Иоан, заедно с четиридесет епископи, заседавал в своя патриаршески дом. Той с горест видял, че злобата на враговете му се увенчала с успех и простодушно се удивлявал как се е случило така и как Теофил, който бил призован да бъде съден, така бързо склонил на своя страна царя и всички сановници и от подсъдим се превърнал в съдия. И тогава казал на епископите:

- Братя! Молете Бога за мене и ако обичате Христа, не оставяйте църквите си. За мене вече наближи времето за страдания и след много скърби ще премина при Господа. Виждам, че сатаната, не понасяйки моето учение, свика против мене нечестив събор. Но вие не скърбете за мене и ме поменавайте в молитвите си.

Като чули това, всички се ужасили и заридали. А светият им заповядал да замълчат и ги утешавал. Докато беседвал със своя събор, дошли пратеници от Теофиловия събор и го призовали на съд, за да даде отговор за повдигнатите против

него обвинения. Епископите, които били при свети Иоан, отговорили чрез пратениците на Теофил:

- Не викай светителя, като Каин Авеля в полето, но се яви пред нас, за да се оправдаеш. Ние имаме писмени свидетелства за беззаконията ти. И така, ела тук, тъй като ние, събраните с Божията благодат не за разорение на Църквата, а за мир, сме много повече, отколкото е вашият събор.

А свети Иоан от своя страна казал на пратениците:

- Не мога да ида при явните си врагове.

И не отишъл с тях. Призоваван на беззаконния съд втори и трети път, светият казал на пратениците:

- При кого да се явя? При моите врагове или при съдии? Готов съм да застана пред съда на целия свят, но при условие, че заедно с мен ще бъдат съдени и съперниците ми, а съдии да бъдат други. А сега съдии са моите врагове, които не искат да съдят, а да ме осъдят. На такъв съд няма да ида. Нека се съберат епископите на всички църкви и тогава ще застана пред съда.

Като казал така, той пратил вместо себе си трима епископи и двама презвитери, за да говорят вместо него. Съборът на Теофил, като видял Иоановите пратеници, не им позволил да кажат и дума, и ги поругал, а един от тях оковал в железните вериги, които били приготвени за свети Иоан. После участниците на този събор започнали да четат лъжливи обвинения, съставени за изобличаването на невинния и чист по сърце Иоан, и като представили лъжесвидетели, започнали да го съдят.

По това време свети Иоан се намирал в патриаршеската църква с епископите си и се обърнал към тях с такива думи:

- Големи са вълните, свирепо е вълнението, но ние не се боим, защото стоим на скала. Нека се пени и бушува морето, но то не може да съкруши скалата. Нека се надигат вълните, но няма да потопят Иисусовия кораб. Кажете ми, от какво да се боя? От смъртта ли? Но “за мене животът е Христос, а смъртта - придобивка”. Или от изгнание да се боя? Но “Господня е земята и онова, що я изпълня”. Да се страхувам да не се лиша от имущество? Но ние нищо не сме донесли в света, очевидно е, че нищо не можем и да отнесем. С една дума, от страшното в света не се страхувам, и всичко, което имам, пренебрегвам. Не се боя от бедността, не желая богатство, не треперя пред смъртта, но се моля вие да преуспявате в доброто.

Междувременно Теофил със събора на своите епископи осъдил свети Иоан на низвержение и го лишил от катедрата, без да види лицето му и да чуе гласа му. Така за един ден те завършили докрай злото дело, което отдавна подготвяли, а после изпратили до царя такова послание:

“Тъй като Иоан е обвинен в много престъпления, в които той и сам се призна за виновен, като не пожела да се яви на съда, по тая причина е низвергнат. И не е нужно нищо повече, освен да заповядаш да бъде прогонен от престола.”

Цар Аркадий не пожелал да прочете написаните против свети Иоан обвинения и не пожелал да изслуша отговора на светия угодник. Той без колебание повярвал на думите на неправедния събор и заповядал веднага да се изгони светецът от Църквата. Затова, като на война, той отправил при него един велможа с войска.

Като чули за това, хората пламнали от гняв и безчислено множество се събрали и не отстъпили от църквата цели три дни, като не позволявали да прогонят светеца. При това те високо роптаели против царя, царицата и Теофил, че

несправедливо са осъдили Божия угодник. Тогава свети Иоан, като се опасявал против него да не бъде повдигнато и обвинението, че не се подчинява на царя, се скрил от народа и се предал в ръцете на воините, изпратени за него. Те го отвели в морския залив и отплавали с него в Пренет, който се намирал срещу Никомидия.

Като се разчуло за това, сред народа започнало голямо вълнение, по време на което много жители били убити и още повече ранени. Сред недоволните имало и такива, които възнамерявали да убият Теофил с камъни. Като научил за това, той тайно избягал от града и веднага отплавал за Александрия. По същия начин се разбягали и единомишлениците му. Навред се чували виковете на хората, които както в църквите, така и по площадите високо роптаели против несправедливия съд, низвергнал великия светилник на света. Народът обсадил двореца и с вопли и ридания умолявал светият да бъде върнат на патриаршеския престол. По това време през нощта се случило голямо земетресение и всички пребивавали в голям страх. Особено се уплашила царицата, защото нейният дворец се разтресъл по-силно от другите здания и дори се срутила част от него. Като видели това, хората завикали високо:

- Ако не бъде върнат Иоан, ще бъде разрушен целият град.

Царят се уплашил от Божието наказание и народния метеж и побързал да прати евнуха на царицата Врисон за Иоан. Сега вече и царицата умолявала царя да заповяда да бъде върнат Иоан, защото силно се изплашила от земетресението и народния гняв. И ето, един след друг тръгнали пратеници, за да уговорят светеца да се върне в града, така че Тракийското море било препълнено с лодките на пратенците. Отстъпвайки пред настойчивите им молби, свети Иоан се съгласил да се завърне в Константинопол. Като научили за това, всички

граждани със запалени свещи излезли да го посрещнат и морето се изпълнило с кораби. Когато наближил града, свети Иоан не пожелал да влезе в него, докато на голям събор не бъде разследвано защо е прогонен. Но народът настойчиво искал пастирът му да не остава извън престола си и с раздразнение роптаел против царя. Отстъпвайки пред настояването на народа, той бил принуден да влезе в града. С почести, псалми и свещени песнопения той бил въведен в църквата. След молитва към Бога, светият Божий угодник седнал на престола си и като преподал мир на хората, казал поучение. Слушайки неговото красноречиво и поучително слово, всички се радвали на завръщането му. И пълчището на Иоановите врагове се разпръснало, а противниците му се разбягали и замлъкнали.

Върнат на престола си, свети Иоан управлявал Христовата Църква в мир, като хранел словесните овци със своето сладко учение. Цялата Църква известно време се радвала и утешавала, като имала такъв пастир и учител. Но не минали и два месеца, когато отново се надигнала утихналата буря против блажения. Това станало така.

Недалеч от църквата на света София по заповед на Евдоксия била поставена висока колона с изображението на царицата. По повод тържественото ѝ откриване около нея започнали всевъзможни игри и празненства, които продължавали няколко дни. Виковете и възгласите на ликуващите стигали и в храма на света София и се смесвали с пението на Божествените песни. Като видял в това явно кощунство и оскърбление на светинята, свети Иоан се опитал чрез градоначалника да спре безчинното ликуване. Но градоначалникът не му оказал никакво съдействие. Тогава, ревнувайки за оскърблението на светинята, Иоан произнесъл в църквата рязко изобличително слово, което започвало с думите:

- Отново беснее Иродиада, отново се вълнува, играе и беззаконно иска от Ирод главата на Иоан Кръстител!

Доносниците и враговете на Иоан побързали злорадо да съобщят за това на царицата, като изтълкували думите му така, сякаш той я сравнявал с Иродиада. Евдоксия отново изпаднала в силна ярост и с плач взела да умолява царя да свика събор против Иоан. И ето че отново до всички епископи били пратени царски грамоти с покана да се съберат в Константинопол и да извършат съд над Иоан. Събрали се всички, които и преди присъствали на беззакония съд против светия Божий угодник. Не присъствал само Теофил, който помнел, че предишният път едва избягнал яростта на народа и вече се страхувал да отиде в Константинопол. Той пратил вместо себе си трима епископи. Заедно с тях отправил и онези определения, които арианите съставили против Атанасий Велики, та въз основа на тях да бъде съден свети Иоан за това, че въпреки низвергването си, отново самоволно е заел престола. И блаженият бил осъден въз основа на неправедните еретически канони, защото не намерили други обвинения против него. Изтъквали само това, че бидейки низвергнат, свети Златоуст е дръзнал да заеме светителския престол преди новия събор. Светият казал на това:

- Не съм бил на съда, не съм спорил със съперниците си и дори не съм видял написаните против мен обвинения, не съм приемал и определенията на съда. Царете ме прогониха, те ме и върнаха. Това постановление, по което ме съдите, е съставено не от православни, а от ариани, с цел да се низвергне Атанасий Велики.

Но и на този отговор на светеца нечестивото събрание не обърнало внимание и низвергнало Божия угодник. Това станало при следните обстоятелства.

Когато настъпил великият празник на Пасха, царят, подучен

от епископите, пратил да предадат на свети Иоан:

- Напусни Църквата, защото си осъден на два събора и аз не мога да стъпя в нея, докато ти си там.

В отговор на това свети Иоан чрез пратеници отговорил на царя:

- Получил съм Църквата от Христа, моя Спасител, и не мога да я оставя доброволно, освен ако не бъда прогонен със сила. Градът е твой и всички ще те послушат. Затова, ако искаш да ме разлъчиш от Христовата Църква, прати свои слуги да ме изведат от нея. Тогава няма да отговарям пред Бога, защото не по своя воля ще си ида, а ще бъда прогонен от царската власт.

Като чул това, царят отначало започнал да се колебае как да постъпи, но после, подучен от противниците на свети Иоан, пратил при него сановника Марин, който отговарял за имениятa на царицата, за да изгони със сила от храма славния учител на Църквата. Впрочем на светителя било разрешено до време да остане в патриаршеския дом и той не излизал от килията си два месеца, докато не се получило царското разпореждане за изпращането му на заточение.

Много скърби и бедствия било съдено да изпита Божият угодник по това време. Злобата на враговете му стигала до това, че те нееднократно посягали дори на живота му, като подкупили едного да убие светия. За да скрие злия си умисъл, подкупеният се преторил на бесноват и със скрит меч започнал да броди около патриаршеския дом, избирайки удобно време за убийството на светеца. Но верният на патриарха народ заподозрял мнимия бесноват в зъл умисъл, хванал го и намерил меча. Отвели злоумишленика на разпит при градоначалника, но като научил за станалото, свети Иоан пратил епископите си и се постарал да го освободи от ръцете на властта. Друг път един роб на презвитер Елпидий бил

забелязан развълнуван и забързан да се промъква към патриаршеския дом. Някой от хората, охраняващи светеца, го хванал и го запитал къде бърза така, а той не отвърнал нищо и го ударил с меч. Като видял това, друг охраняващ започнал да вика. Робът на Елпидий ударил с меч и него, а после трети, който му се изпречил на пътя. Започнали викове и вопли, робът се хвърлил да бяга, като размахвал окървавения меч и се опитал да се освободи от гонещия го народ. По пътя си срещнал един човек, който току-що излязъл от обществената баня. Човекът поискал да го спре, но паднал мъртъв, поразен от меча. Когато накрая хванали разярения разбойник, той си признал, че бил подкупен да убие свети Иоан за петдесет жълтици. Оттогава хората започнали още по-зорко да охраняват любимия си пастир, като определили смени и дори за минута не го оставяли без охрана, защото виждали, че враговете търсят удобен случай да убият светеца.

С настъпването на Петдесетница дошло и царското повеление свети Иоан да отиде в изгнание. Един от сановниците го посъветвал да си тръгне тайно, за да не се възмути народът и да не въстане против воините, които трябва да го отведат.

- В противен случай - казвал той - ти ще станеш виновник за кръвопролитието, защото е заповядано да те отведем насила, а народът ще се съпротивлява и ще настане смут.

Като чул това, свети Иоан повикал някои от приближените си епископи и клирици, а също и блажената дяконисa Олимпиада, и се простил с тях. Всички горчиво плакали. Плакал и сам той. Когато се разделили, той незабелязано се приближил към малката врата, която водела към морето, така че народът не разбрал за неговото оттегляне. Край морето го чакали воини, които го взели и веднага го качили в малка лодка. Те го откарали във Витиния, а оттам - и по-далече.

След изгнанието на свети Иоан в съборната църква на Константинопол избухнал пожар, който бил явен израз на Божия гняв. При силния вятър пламъкът излязъл от църквата и като мост се прехвърлил високо във въздуха върху палатата, в която се състояли събранията против Иоан, и напълно я изпепелил. И можело да се види чудно явление. Огънят като одушевен се извивал подобно на змия, обхващал отделни домове, а онези, които се намирали около църквата, останали невредими. От това на всички станало ясно, че не случайно, а по Божествения гняв се е разгорял пожарът и че причина за него било прогонването на свети Иоан Златоуст. За три часа, от шестия до десетия час на деня, в пепел били превърнати много прекрасни древни здания, всевъзможни украшения и неизчислими богатства на града. При това в огъня не загинал нито един човек от народа. Като видели това, всички казали, че Бог наказва града с огън заради несправедливото изгнание на Божия угодник. А враговете му твърдели обратното:

- Иоановите едномишленици са подпалили църквата.

Поради това много хора били хванати и подложени от градоначалника, елин по вяра, на всевъзможни мъчения и някои умрели. Но въпреки това не могли да намерят виновник за пожара и още повече се уверили, че той е следствие на Божия гняв.

По пътя към мястото на заточението светецът понесъл много мъчения от воините. На тях им било заповядано всячески да го оскърбяват и притесняват, за да го изнурят по-скоро и да приближат смъртта му. Затова го качвали на неоседлано магаре и бързо подкарвали животното, като за един ден преминавали пътя, който обикновено се изминавал за два или три дни. Не давали на светия покой и отдих, нощували в прости и мръсни странноприемници и в негово присъствие извършвали многочислени скверноти. Не му позволявали

никъде да иде в църква и когато той молел за това, го подлагали на ругатни и оскърбления. Освен това го измъчвали с глад и му отнели полагащите се пари за прехрана по пътя.

С такова озлобление бил отведен на заточение свети Иоан Златоуст! А когато минавали покрай градове, в които епископи били враговете му, приятелите на Теофил, те му причинявали всевъзможни обиди. Някои не му позволявали да влезе в града, а други подтиквали воините да се държат колкото се може по-лошо с него. Понякога само светите отци пустинници, научили, че свети Иоан отива на заточение, излизали насреща му и го изпращали с плач. За това самият Иоан Златоуст си спомня в посланието от Кукуз до епископ Кириак:

“Много мъка изпитахме по пътя, но не се съкрушаваме за това. Когато преминавахме Кападокия и Таврокиликия, цял сонм отци, свети мъже и многобройни тълпи монаси и девственици излизаха насреща ни и проливаха обилни сълзи. Като гледаха нашето пътуване към заточението, те ридаеха и казваха един другиму: по-добре слънцето да беше скрило лъчите си, отколкото да замлъкнат устата на Иоан. Това ме хвърли в голямо смущение и печал, защото виждах, че всички плачат заради мен. За всичко друго, което се случи с мене, нямах грижа”.

Така писал сам за себе си свети Иоан.

Когато го докарали в Малка Армения, в град Кукуз, в дома си любезно го приел местният епископ Аделфий, който преди пристигането на свети Иоан имал видение и повеление от Бога да приеме светеца. В Кукуз свети Иоан с учението си обърнал мнозина неверници към Христа. Славата му се разпространила далеч и при него идвали много хора отвсякъде, които искали да го видят и да послушат учителските му слова. Идвали също и мнозина от антиохийските му почитатели и приятели. Мълвата за това стигнала до Константинопол и враговете на

свети Иоан се развълнували. Той им се струвал опасен дори в заточението си и затова решили да го изпратят още по-далеч. И ето че в Кукуз стигнало нареждане от царицата да го изпратят в едно пустинно място, наречено Питиунт, което се намирало на брега на Понтийско море, в съседство с грубите варвари. Воините отново повели Иоан и по пътя му извършвали същите издевателства, като се стараели да ускорят смъртта му: те го водели в дъжд и пек без дрехи, забранявали му да влиза в градове и села и както и преди, бързо подкарвали магарето, на което возели светителя. Толкова жесток път преминавал в изгнанието си свети Иоан! По време на пътуването той починал.

Малко преди кончината си, когато по своя обичай блаженият през нощта стоял на молитва, при него се явили светите апостоли Петър и Иоан, които му се явявали и преди, когато се подвизавал в Антиохийския манастир. Светите апостоли му казали:

- Радвай се, добри пастирю на словесните Христови овци, крепки страдалецо. Ние сме пратени при тебе от нашия Владика Иисус Христос, за да ти помогнем и да те утешим в скърбите и трудовете, които понесе заради чистотата на душата си. Защото, подражавайки на Иоан Кръстител, изобличи беззаконните царе. Бъди мъжествен и се укрепявай, за теб е приготвено голямо въздаяние в Царството Небесно. Благовестим ти голяма радост: скоро ще преминеш при твоя Господ Бог и вечно ще пребиваваш в блаженство с нас в Царството Небесно. И така, уповавай, защото ти победи враговете, посрами ненавистниците си и съкруши врага дявол. Евдоксия ще гъмжи от червеи, ще те призовава на помощ, но няма да те намери и ще умре от страшен недуг. Тя ще страда жестоко и нито за минута няма да получи облекчение, защото ще приеме това наказание от Бога.

После му дали някакво ястие и казали:

- Вземи и го изяж, та вече да не търсиш друга храна в този живот. Това ще ти е достатъчно до времето, когато ще предадеш душата си в Божиите ръце.

Свети Иоан взел подаденото му, изял го в тяхно присъствие и се възрадвал. После апостолите го оставили.

С него били двама презвитери и един дякон, които го съпровождали в изгнанието от Константинопол и не отстъпвали от него, водени от своята любов. Те с очите си видели как при свети Иоан дошли апостолите, чули думите им и благословили Бога, Който ги сподобил да пострадат заедно с Божия угодник.

След няколко дни път изгнаниците достигнали до Комана. Наблизо се намирала църквата на свети великомъченик Василиск, епископ Комански, който при нечестивия цар Максимиан пострадал за Христа в Никомидия заедно с антиохийския презвитер Лукиан. Те пренощували в църквата. На другия ден бил празникът Въздвижение на Честния Кръст и в нощта преди него на блажения Иоан се явил светият мъченик Василиск:

- Брате Иоане, бъди мъжествен, защото утре ще бъдем заедно.

Светият мъченик се явил и на презвитера на своята църка и казал:

- Приготви място за брат Иоан, защото той идва при нас.

На сутринта свети Иоан започнал да моли воините да останат в Коман при църквата на свети Василиск до петия час, но те не го послушали и продължили пътя си, като се стараели да се придвижват колкото се може по-бързо. Те плавали по

вода, и то бързо като птица. Така за няколко часа се отдалечили на тридесет стадии от града.

Но по Божествения промисъл те отново спрели на брега около църквата на свети Василиск и много се учудили на това. Свети Иоан отново започнал да ги умолява да спрат за малко на това място, за да се помоли в църквата. Като признали действието на Божията сила в това, че против желанието си стигнали до мястото, откъдето тръгнали, воините решили да изпълнят желанието на светия. Тогава той влязъл в църквата, поискал светли църковни ризи, преоблякъл се, а своите дрехи раздал на спътниците му на кораба. В църковните одежди той отслужил литургия и се причастил с Пречистите и Животворящи Тайни на Тялото и Кръвта Христови. После благословил всички присъстващи, отдал им последно целуване и легнал на одъра с думите:

- Слава на Бога за всичко.

И предал духа си в Божиите ръце. Това станало в самия ден на Въздвижение на Честния Кръст Господен. Така светият Божий угодник, който през целия си живот носил своя кръст, като се разпъвал за света и станал причастник в разпятието на Христа, починал в деня, посветен на паметта на Честния Кръст. Той бил положен в същата църква, където умрял, недалеч от гроба на свети мъченик Василиск. Така се сбъднало предсказанието на свети Епифаний Кипърски, който казал на свети Иоан:

- Ти няма да стигнеш мястото на изгнанието си.

Наистина свети Иоан бил воден в Питиунт, а се преставил в Коман, без да достигне мястото на заточението си. Така угаснал църковният светилник, така замлъкнали златните уста, така извършил подвига и свършил пътя си добрият подвижник и страдалец, който шест години заемал

патриаршеския престол и три години прекарал в изгнание, воден от място на място.

Когато свети Иоан починал, съпровождащите го двама презвитери и дяконът оплакали смъртта на своя отец, отправили се в Рим при папа Инокентий и подробно му съобщили за всичко, което претърпял свети Иоан поради злобата на враговете си. Те разказали за кончината му, за това как преди края при него идвали светите апостоли Петър и Иоан Богослов, какво му казали и как му се явил светият мъченик Василиск. Като чул всичко това, Инокентий много се учудил и скърбял за великия угодник, пострадал за правдата. За обстоятелствата на изгнанието и смъртта на свети Златоуст папата съобщил на западния император Хонорий, брат на Аркадий, и двамата горчиво съжалявали за случилото се. Те веднага написали до цар Аркадий. Папата писал:

“Кръвта на моя брат Иоан вика към Бога против тебе, царю, подобно на това, както в древността е викала кръвта на праведния Авел против братоубиеца Каин. И тази кръв ще бъде отмъстена, защото в мирно време ти повдигна гонение против Божията църква. Ти прогони истинския Христов пастир, а заедно с него и Христа Бога, а паството му предаде в ръцете на наемници, а не на истински Христови пастири”.

Това и много друго писал папа Инокентий до Аркадий, като заедно с Евдоксия го отлъчил от Божествените Тайни, а с тях и всичките им съобщници, участвали в низвергването на свети Иоан. Теофил той отлъчил не само от сана, но и от Църквата, и го призовал на съборен съд, за да понесе заслужено наказание.

От своя страна Хонорий писал до брат си Аркадий:

“Не зная с какво изкушение си се прелъстил, брате, като си се доверил на жена си и по нейно настояване си извършил

това, което не би сторил нито един благочестив християнски цар. Намиращите се тук епископи и преподобни отци роптаят против вас с царицата, че сте низвергнали от престола без съд и въпреки каноните великия Божий архиерей Иоан и като сте го изнурили с жестоки мъки, сте го предали на насилствена смърт”.

В края на посланието си Хонорий призовавал Аркадий да принесе покаяние пред Бога и да отмъсти на виновниците за изгнанието на Иоан. Като получил посланието на брат си и на папата, император Аркадий много скърбял и усетил страх. Той намерил в града онези, които въстанали против свети Иоан и ги предал на различни наказания: едни посякъл с меч, други с безчестие лишил от сана. Някои от епископите, които съдели свети Иоан, и се намирали тогава в Константинопол, царят заповядал с позор да хвърлят в обществената тъмница, сред тях бил и Иерихон, синът на Теофиловия брат. До самия Теофил той написал строго писмо, в което му заповядвал да бъде готов за съд в Солун, за да приеме достойно наказание заради своята злоба. Не избегнала гнева на Аркадий и жена му, царица Евдоксия. Аркадий я отстранил от себе си, затворил я в отделен дворец и забранил на всички, освен на робините ѝ да отиват при нея. Наред с това той отправил в заточение роднините на царицата, които заедно с нея замисляли козните против светеца, на едни от тях той отнел имуществото, а други затворил в тъмници и подложил на мъчения. После писал до папа Инокентий за всичко, което сторил, и смирено и покайно го молел за прошка. Той писал и до брат си Хонорий, като го молел да се застъпи за него пред папата, за да отмени отлъчването му. Скоро Аркадий получил исканото. Като прочел смирената му молба, папата приел покаянието му и писал до блажения Прокъл, тогава епископ Кизически, да снеме отлъчването от царя и да го сподоби със светите тайнства, а блажения Иоан да причисли към лика на

светиите.

Когато всичко това станало, Бог, Господ на отмъщенията, Сам отмъстил на враговете на Своя угодник. Той ги подложил на жестоки наказания още на земята, така че всички умрели от жестока смърт. При това всички епископи, клирици, светски сановници и изобщо всички онези, които несправедливо въставали против свети Иоан, се покрили с болезнени язви, които ги довели до смърт. На едни изсъхнали ръцете и нозете, у други изгнило цялото тяло и в плътта им се появили червеи, така че от тях се носела непоносима смрад. Един от неправедните съдии, осъдил блажения на изгнание, паднал от коня си и умрял, като си счупил дясната ръка, подписала несправедливите обвинения против невинния Иоан. Друг онемял и ръката му изсъхнала и така починал. На трети се увеличил езикът, който изригвал хули против светеца, и подпухнал така, че не можел да говори. Тогава той изповядал греха си, като го написал на хартия. И така се проявил видимо страшният Божий гняв, който се стоварил като различни наказания над виновниците за Иоановото изгнание.

Александрийският патриарх Теофил избягнал човешкия съд и наказание поради смъртта на римския папа Инокентий, но не избягнал Божия съд. Той полудял и от този недъг умрял. Нозете на Халкидонския епископ Кирин изгнили, лекарите неднократно ги режели, но плътта му продължавала да гние и той умрял, след като нозете му били отрязани до колената. Страшният Божий съд застигнал и злочестивата царица Евдоксия. Уязвена от печал и срам, тя заболяла от силно кръвотечение и плътта ѝ гъмжала от червеи, както предрекли апостолите на блажения Иоан. От нея се носело такова зловоние, че присъстващите не могли да понесат смрадта на нейната плът. Много опитни лекари я лекували и кадели с благовонни аромати, но безуспешно. Тогава тя ги попитала:

- Защо не можете да ме излекувате от моя недъг?

А те не се осмелили да обяснят това.

- Ако вие - казвала им царицата - не знаете причината, поради която не мога да оздравея, аз ще ви кажа, че моят недъг е поради Божия гняв, застигнал ме заради злото, което причиних на патриарх Иоан.

Тя върнала лозето, отнето от Теогностовите деца, и на много други хора върнала всичко, което отнела несправедливо. Но не получила изцеление и починала от недъга си. След смъртта за изобличение на нейните беззакония гробът, в който била положена, постоянно се разтърсвал в течение на тридесет и две години и това продължило до пренасянето на честните мощи на свети Иоан Златоуст от Коман в Константинопол.

По този начин Господ наказал враговете на свети Иоан. А самия праведник Той прославил така. Епископ Аделфий, който любезно приел Иоан в дома си в Кукуз, чул за смъртта на светеца, много се натъжил и започнал прилежно със сълзи да умолява Бога да му открие в какъв лик на светиите ще пребивава Иоан. Веднъж, докато се молел за това, видял един светъл и радостен юноша. Той взел Аделфий за ръката и го отвел на едно светло място, където му показал лика на църковните учители. Аделфий се огледал, защото очаквал да види свети Иоан, но не го видял. Юношата показал на Аделфий всеки учител и патриарх Константинополски и после поискал да го отведе оттам. Епископът го последвал опечален, защото не видял блажения Иоан в сонма на светите отци. Но когато напускали онова светло място, един мъж, който стоял в дверите, задържал Аделфий за ръката и го попитал:

- Защо си отиваш оттук в такава скръб? Дори някой да влезе печален тук, отива си весел, а ти правиш обратното - влезе весел, а си отиваш печален.

Епископът отвърнал:

- Скърбя, че не видях сред църковните учители моя възлюбен Иоан.

- За Иоан, проповедника на покаянието, ли говориш? - попитал той.

- Да - отвърнал Аделфий.

Тогава мъжът, който стоял в райските двери, му казал:

- Човек, който пребивава в тяло, не може да го види, защото **той предстои пред Божия престол, който е окръжен от херувими и серафими**.

Като научил това за свети Иоан, светителят се зарадвал и прославил Бога, Който му открил тази тайна. Така след много вълнения, бури, беди и скърби, които претърпял заради правдата, свети Иоан Златоуст спрял в тихото небесно пристанище, където се радва с ангелите и слави Отца и Сина и Светия Дух, Единия в Троица Бог, на Когото и от нас да бъде слава, чест и поклонение сега и завинаги и во веки веков. Амин.

**Тропарь святителя Иоанна Златоустого**

**глас 8**

Уст твоих, якоже светлость огня возсиявши, благодать/ вселенную просвети:/ не сребролюбия мирови сокровища сниска,/ высоту нам смиренномудрия показа,/ но, твоими словесы наказуя, отче Иоанне Златоусте,// моли Слова, Христа Бога, спастися душам нашим.

*(Твоите уста, възсияли благодат като огнена светлина, просветиха вселената; не потърси световните съкровища на сребролюбието, а ни показа висотата на*

*смиреномъдрието. Поучавайки ни с твоите слова, моли Словото, Христос Бог, да се спасят нашите души.)*

**Кондак святителя Иоанна Златоустого**

**глас 6**

От Небес приял еси Божественную благодать/ и твоими устнами вся учиши/ покланятися в Троице Единому Богу,/ Иоанне Златоусте, всеблаженне преподобне,/ достойно хвалим тя:/ еси бо наставник,// яко Божественная являя.

*(Приел Божествена благодат от небесата, с твоите уста учиш всички да се покланят на Единия Бог в Троица, Иоане Златоусте всеблажени преподобни, и достойно те хвалим: ти си наставник, защото показваш Божественото.)*

**Молитва святителю Иоанну Златоусту**

О святителю великий Иоанне Златоусте! Многая и различная дарования от Господа приял еси и, яко раб благий и верный, вся, данный тебе, таланты добре умножил еси, сего ради воистинну вселенский учитель был еси, яко всяк возраст и всяко звание от тебе поучается. Ты еси отроком - послушания образ, юным - целомудрия светило, мужем - трудолюбия наставник, старым - незлобия учитель, иноком - воздержания правило, молящимся - вождь, от Бога вдохновенный, мудрости ищущим - ума просветитель, витиям доброглаголивым - слова живаго источник неисчерпаемый, благотворящим - милосердия звезда, начальствующим - правления мудраго образ, правды ревнителем - дерзновения вдохновитель, правды гонимым - терпения наставник, всем вся был еси, да всяко некия спасеши. Над всеми же сими стяжал еси любовь, яже есть соуз совершенства, и тою, яко силою Божественною, вся дарования во единем лице твоем во едино совокупил еси и туюжде любовь, разделенная примиряющую, в

толковании словес апостольских всем верным проповедал еси. Мы же, грешнии, по единому кийждо свое дарование имуще, единения духа в союзе мира не имамы, бываем тщеславии, друг друга раздражающе, друг другу завидяще, сего ради дарования наша разделенная не в мир и спасение, но во вражду и осуждение нам являются. Темже к тебе, святителю Божий, припадаем, раздором обуреваеми, и в сокрушении сердца просим: молитвами твоими отженй от сердец наших всяку гордость и зависть, нас разделяющия, да во мнозех удех едино тело церковное будет, да по словеси твоему молитвенному возлюбим друг друга и единомыслием исповемы Отца и Сына и Святаго Духа, Троицу Единосущную и Нераздельную, ныне и присно и во веки веков. Аминь.

## В памет на светите мъченици Антонин, Никифор, Герман и Манефа

## († 308 г.)

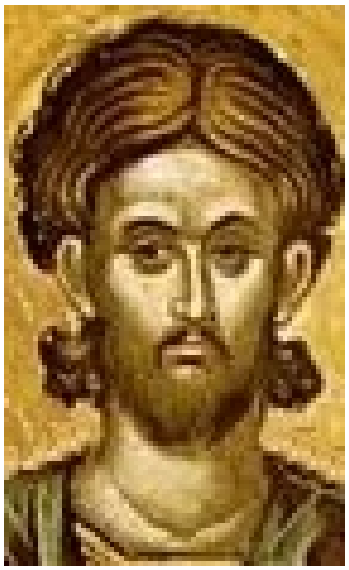

*Свети Никифор*

Светите Антонин, Никифор и Герман пострадали при император Максимиан Галерий. Антонин бил старец, Никифор - юноша, а Герман - на средна възраст. Те били хванати от

управителя на Палестинската област Фирмилиан, който ги принуждавал да принесат жертва на идолите. Светите отказвали да сторят това и изповядвали Христа. Заради това били отведени в главния град на Палестина - Кесария, и там обезглавени.

Една девица на име Манефа от Скитската страна също била хваната заедно със светите мъченици. За поругание я водели гола из града и после я предали на различни мъчения, от които тя излязла невредима с Божията помощ. Манефа извършила безброй чудеса, мнозина обърнала от идолското нечестие, научила на истинската вяра и довела при Христа. Заради това била осъдена на изгаряне. Когато пещта била нагорещена, тя влязла в нея и предала душата си в ръцете на Господа, на Когото чест и слава во веки. Амин.

ЧЕТИ-МИНЕИТЕ

## Канон святителю Иоанну Златоусту

### Песнь 1

**Ирмос:** *Колесницегонителя фараоня погрузи чудотворяй иногда Моисейский жезл, крестообразно поразив и разделив море, Израиля же беглеца, пешеходца, спасе, песнь Богови воспевающа.*

Покаяния быв теплейший проповедник, Златоусте, покаятися мне, отче, Богу молися от всего сердца моего и древних прегрешений исцелити язвы твоим страдательством умоли.

Всю зарю Святаго Духа, отче, приим, всесветел явился еси столп, предводителей Церкве, преподобне, светел же облак,

всеблаженне, осеняющ православных соборы.

От Христа рукоположен учитель, Божественная учения златовидным языком, мыслию же Богомудрою богатно ты источил еси: Божия бо река, вод исполнен Духа, явился еси, Богоявленне Златоусте.

**Богородичен:** Преукрашена различием благодати, Богорадованная, Отчее Слово, плоть бывшее за благоутробие многое паче ума и словесе, Благословенная, родила еси, пребывши Дева нескверная.

**Песнь 3**

**Ирмос:** *Утверждей в начале Небеса разумом и землю на водах основавый, на камени мя, Христе, заповедей Твоих утверди, яко несть свят, паче Тебе, едине Человеколюбче.*

Умом Ты Христовым обогащся, твоим чистым житием человеком спасения был еси споспешник и повествователь, действитель, Златоусте, учительства точа спасительная, Богодохновенне.

От невещественных сокровищ Духа ты обогатився, от источников спасения почерпл еси приснотекущий источник учений и напоил еси все Церкве, преподобне отче, лице.

Оляденевшия душевныя, Златоусте, нивы, премудрым земледеланием словес изчистил еси, мудре, и плодоносны показал еси, Небесными тучами сия напаяя, Богоприятне.

**Богородичен:** Порока в Тебе и скверны несть отнюд, Дево, обитель же паче явилася еси Небесных благостей, в Тебе бо вселися добродетелей вся святыня, Всенепорочная.

**Седален**

Неизреченныя мудрости Боговидно почерпл еси богатство

разума, всем сокровищствовал еси Православия воды, верных убо сердца Божественне веселящия, неверных же мнения достойно погружающия: тем отобоюду благочестия потами показался еси непобедный Троицы поборник, Иоанне Златоусте. Моли Христа Бога грехов оставление даровати празднующим любовию святую память твою.

**Песнь 4**

**Ирмос:** *Ты моя крепость, Господи, Ты моя и сила, Ты мой Бог, Ты мое радование, не оставль недра Отча, и нашу нищету посетив. Тем с пророком Аввакумом зову Ти: силе Твоей слава, Человеколюбче.*

Инаго нам апостолов единонравнаго, иже промышлением всех промышляя, яко Благ, даде Христос тя, Небеснаго тайноводства проповедника и Божественнаго сказателя таин Горних, Иоанне всеблаженне Златоусте.

Златозарнаго и златословеснаго, почтим Златоустаго Иоанна, вся позлатившаго златовидными сиянии учения и мир языком просветивша, злата светлейшим и света полнейшим, источающим благодать Божественную.

Весь был еси Божие жилище, весь явился еси орган Духа, возглашающ всякия добродетели Богодохновенную песнь, и спасения вину, и доброту являя Небеснаго Царствия, Иоанне всеблаженне Златоусте.

Ты Божие благоутробие проповедал еси, покаяния образы излагая, и злых отбежания изящнейше поучая, преблаженне и всесовершеннейше, и о делех изрядных поучения источая, всечестне отче Златоусте.

**Богородичен:** По Бозе предстательницу Тя стяжахом, Ты бо Божия Мати была еси Творца и Содетеля, и наш зрак приемшаго, Всенепорочная, и сей спасшаго от тли и смерти и

славою Божественною прославившаго.

**Песнь 5**

**Ирмос:** *Вскую мя отринул еси от лица Твоего, Свете Незаходимый, и покрыла мя есть чуждая тьма, окаяннаго; но обрати мя и к свету заповедей Твоих пути моя направи, молюся.*

Церковнаго светильника вси тя вемы световиднейшаго и душам спасительнаго, восхищающаго сия из гортани смертоносныя и к жизни путеводяща вечней, отче приснопеваемый.

Разрушаеши ополчения еретичествующих, треблаженне, оградився благочестия оружии и мужеством души, священнейше, собираеши же, радуяся пресветло, православных лики союзом Духа.

Исполнены, якоже фиалы, Божественных аромат ланиты твоя и вселенную умными благовонии веселят мироварным тайноводством разумений и добротою словес твоих, всемудре.

**Богородичен:** Яко Бога заченши, Содетеля же, и Зиждителя, и Господа, роди Тя вси человечестии, Чистая, ублажают, и Безтелесных разумная чиноначалия яко Матерь Божию Тя славят.

**Песнь 6**

**Ирмос:** *Очисти мя Спасе, многа бо беззакония моя, и из глубины зол возведи, молюся: к Тебе бо возопих, и услыши мя, Боже спасения моего.*

Мудростию духовною мир весь обогатил еси, словесе раздаватель быв богатый: богата бо свыше, иерарше, благодать излияся твоим устнам.

Во всю, яко молния, землю изыде вещание твое, и сила же твоих глагол, Златоусте, яко труба велегласная, вселенныя вся огласи концы.

Свыше во истканную ризу одеявся, всеблаженне, добродетелей и словес красотою обложився, истины явился еси славное утверждение.

**Богородичен:** Вседержительною силою носяй всяческая, в немощную плоть из Тебе одеявся, Дево Пренепорочная, на благодеяние человеков Человеколюбец.

**Кондак, глас 6**

От Небес приял еси Божественную благодать, и твоими устнами вся учиши покланятися в Троице единому Богу, Иоанне Златоусте, всеблаженне преподобне, достойно хвалим тя: еси бо наставник, яко Божественная являя.

**Икос**

Всех Творцу преклоняю колена, превечному Слову руки простираю, слова ища дарование, да воспою преподобнаго, егоже Сам возвеличи, глаголет бо пророком Живый во веки: прославлю верою славящия Мя. Иже убо в древних Самуила возвысивый, прослави ныне иерарха: талант бо, емуже вверися, добре купльствовав, Царю принесе, тем и превозвышши его Пресущественный. Сего благодати прошу недостоиный аз слово прияти ми, да возмогу благочестно воспети того: концей бо той есть наставник, яко Божественная являя.

**Песнь 7**

**Ирмос:** *Божия снизхождения огнь устыдеся в Вавилоне иногда, сего ради отроцы в пещи радованною ногою, яко во цветнице, ликующе, пояху: благословен еси, Боже отец наших.*

Благости бездну и благоутробия навык Божия, поручник явился еси спасения кающимся тепле и вседушно Господу зовущим: благословен Бог отец наших.

Управляеши, Златоусте, учении твоими всякую мысль, и душевныя врачуеши немощи, яко сострадательнейший, и благотекущим споеши, веселяся: благословен Бог отец наших.

Возвысился еси, быв избран, преподобен, незлобив, священник Высочайшаго, правдою одеян светло и веселием, зовый, всебогате: благословен Бог отец наших.

**Богородичен:** Зачала еси, Пречистая, Сущаго над всеми Бога и Господа, благоволившаго спасти человеческий род от тления и смерти. Егоже, достойно поюще, зовем: благословен Бог отец наших.

**Песнь 8**

**Ирмос:** *Седмерицею пещь халдейский мучитель Богочестивым неистовно разжже, силою же лучшею спасены, сия видев, Творцу и Избавителю вопияше: отроцы, благословите, священницы, воспойте, людие, превозносите во вся веки.*

Иже разумно словесем твоим беседующе, Златоусте, Богословия честному учимся, и всеплодствуем благих полезное, и злобы отбегаем вреда: общий бо строитель спасения был еси, вопия: превозносите Христа во веки.

За ны моли Владыку, Златоусте, сострадательнейшее дерзновение имея и милостивною и человеколюбною твоею, отче, любовию: тя бо ко Спасу предлагаем, вернии, ходатая же, и предстателя, и теплейша молитвенника, Богомудре иерарше, всеблаженне Иоанне.

Юношское противление, и непреклонное мудрование, и

царствующих неправду обличил еси, тепле предстательствуя обидимыя, преподобне; и сирот, и вдов, и нищих отец был еси любовным предложением, превозносите, вопия, Христа во веки.

**Богородичен:** Телесными образовании, и различными гадании, и символическими, и знаменательными предъявленьми, Твое провозвестиша Богоглаголивии рождество, преестественное и чудное, Дево; тем Тя, веселящеся, благочестно воспеваем, Христа превозносяще во вся веки.

**Песнь 9**

**Ирмос:** *Ужасеся о сем Небо, и земли удивишася концы, яко Бог явися человеком плотски, и чрево Твое бысть пространнейшее Небес: тем Тя, Богородицу, Ангелов и человек чиноначалия величают.*

Истинно наслаждаяся, отче, жизни, о нейже подвизался еси, елико мощно, на земли житием преизяществовав Ангельским и Христов стяжав язык и уста тихая: спастися, Богоглаголиве, моли тя верою изящне блажащим.

Словеса твоя, треблаженне, словеса жизни, жизнь ходатайствующая неконечную: тя бо источника текуща показа Христос и реку, проливающу Божественных потоки учений, сладости истинно поток, оставления же струю и покаяния светла проповедника.

Ходатай явился еси, священноначальниче, Бога и человеков пресветлый, ты бо светильник явился еси благочестия Богосветлый и Божественнаго знания и милостыни наказатель: тем тя, златослове, сердечною любовию ныне достойно величаем.

**Богородичен:** Чистая препрославленная Мати Божия,

поющия Тя любовию спасай, искушений молву разрешающи милостивно. Яко бо Бога рождши, вся, елико хощеши, совершаеши, успеваеши невозбранно и можеши, Дево. Тем Тя вси величаем.

**Светилен**

Златозарными словесы твоими Христова Церковь светлеется ясно, о, Златоусте отче! Души же веселятся верных, почитающия всесвятую твою память, ты бо всем показался еси покаяния наставник и вождь спасения.

## Акафист святителю Иоанну, архиепископу Константина града, Златоустому

**Конда́к 1.**

Возбра́нный вождю́ Це́ркве Христо́вы, златослове́сный учи́телю Иоа́нне! От ю́ности добродете́льми украси́вся, до́бре потруди́лся еси́, и за и́мя Христо́во гоне́ние претерпе́в, во изгна́нии житие́ сконча́л еси́: сего́ ра́ди на небесе́х суго́бо просла́влен еси́, му́дрый чи́на Церко́внаго устрои́телю. Те́мже и мы́ умиле́нне чти́м тя́, зову́ще:

Ра́дуйся, свяити́телю вели́кий Иоа́нне Златоу́сте.

**И́кос 1.**

А́нгельский о́браз нося́, во пло́ти а́ки безпло́тен пожи́л еси́, Иоа́нне; во спасе́ние бо бра́тий мно́гия труды́ подъе́мля, де́лы до́брыми Отца́ Небе́снаго просла́вил еси́. Те́мже ти́ глаго́лем:

Ра́дуйся, Це́ркве Правосла́вныя украше́ние; ра́дуйся, роди́телей имени́тых ча́до благослове́нное.

Ра́дуйся, еще́ во о́трочестве от ма́тере твоея́ любо́вию ко

сло́ву Бо́жию напое́нный; ра́дуйся, от ю́ности ра́зум и́гу Христо́ву покори́вый.

Ра́дуйся, Бо́гови усе́рдно послужи́вый; ра́дуйся, вселе́нныя учи́телю.

Ра́дуйся, христиа́н все́х време́н в моли́твах наста́вниче; ра́дуйся, жития́ и́ноческаго в Цареграде́ обнови́телю.

Ра́дуйся, го́тфов и ски́фов просвети́телю; ра́дуйся, богоукрепле́нный пра́вды ревни́телю.

Ра́дуйся, вше́дый в ра́дость Го́спода твоего́; ра́дуйся, усе́рдный о на́с предста́телю.

Ра́дуйся, свяги́телю вели́кий Иоа́нне Златоу́сте.

**Конда́к 2.**

Ви́дя Христо́с роди́телей твои́х Секу́нда и Анфу́сы житие́ чи́стое, благоволи́ я́ просла́вити, и тя́, Иоа́нне, и́ма во утеше́ние дарова́; да ве́рнии, добродете́ли твоя́ помина́юще, превозно́сят чету́ пра́ведную, тя́ израсти́вшую, и, то́й ревну́юще, пою́т Бо́гови: Аллилу́иа.

**И́кос 2.**

Ра́зум уче́нием умудри́вый, се́рдцем же во благоче́стии от мла́дости воспита́нный, ра́дость и утеше́ние бы́л еси́, Иоа́нне, ма́тери твое́й, егда́ супру́га своего́ и дще́ре лиши́ся. Те́мже прино́сим тебе́ хвалы́ сицевы́я:

Ра́дуйся, отроко́м звездо́ благонра́вия; ра́дуйся, а́нгела храни́теля увесели́ение.

Ра́дуйся, я́ко того́ николи́же опеча́лил еси́; ра́дуйся, при́сных люби́миче.

Ра́дуйся, во уче́нии преспева́вый и те́м мудрецы́ ми́ра сего́

удиви́вый; ра́дуйся, я́ко, ещё́ учени́к сы́й, Анфи́мия богоху́льника посрами́л и вразуми́л еси́.

Ра́дуйся, угнете́нных сле́зы го́рькия в суде́х узре́вый; ра́дуйся, от творя́щих беззако́ния уклони́выйся.

Ра́дуйся, пути́ незло́бия спаси́тельнаго взыска́вый; ра́дуйся, по успе́нии ма́тере в пусты́ню заключи́выйся.

Ра́дуйся, та́мо за роди́тели престо́вльшияся Бо́гови усе́рдно моли́выйся; ра́дуйся, я́ко ти́и дне́сь, со Влады́чицею и святы́ми лику́юще, от земноро́дных велича́ются и хва́лятся.

Ра́дуйся, свяги́телю вели́кий Иоа́нне Златоу́сте.

**Конда́к 3.**

Си́лы, во е́же сло́вом и де́лом Христу́ рабо́тати, стяжа́л еси́, Иоа́нне, а́ки тезоиме́нный ти́ Предте́ча, в пусты́ни. Та́мо бо, посто́м стра́сти плотски́я умертви́в, моли́твою ду́х окрили́л еси́ и́, я́ко во́ин, проти́ву кня́зя вла́сти воздду́шныя во вся́ору́жия Бо́жия обле́клся еси́, со упова́нием поя́ Бо́гу кре́пкому: Аллилу́иа.

**И́кос 3.**

Име́я власяни́цу и по́яс усме́н о чре́слех, Крести́теля Христо́ва ревни́телю, бы́лием пита́лся еси́, Иоа́нне, в пусты́ни, из нея́же, я́ко му́ж си́лы испо́лнь, изше́л еси́. Те́мже вопие́м ти́:

Ра́дуйся, воздержа́нием Илии́ Проро́ку уподо́бивыйся; ра́дуйся, нищеты́ Христо́вы подража́телю.

Ра́дуйся, целому́дрием неможе́ние телесе́ укрепи́вый; ра́дуйся, богомы́слием уны́ние отгна́вый.

Ра́дуйся, па́мятию всеве́дения Бо́жия се́рдце непоро́чно соблюды́й; ра́дуйся, бде́нием ко́зни бесо́вския посрами́вый.

Ра́дуйся, искуше́ния са́м победи́вый и ины́я последи́ тому́жде научи́вый; ра́дуйся, в де́лании духо́внем подвиза́ющихся му́дрый укрепи́телю.

Ра́дуйся, дру́га твоего́ Фео́дора от паде́ния грехо́внаго удержа́вый; ра́дуйся, дру́га твоего́ епи́скопа Васи́лия во служе́нии утверди́вый.

Ра́дуйся, от ми́ра изгна́нным прistáнища ти́хаго указа́телю; ра́дуйся, и́ноческаго жития́ защи́тниче.

Ра́дуйся, свяmи́телю вели́кий Иоа́нне Златоу́сте.

**Конда́к 4.**

Бу́рю искуше́ний но́вую победи́л еси́, Иоа́нне, в пеще́ре еди́н всели́вся; боле́зни же ра́ди из пусты́ни изше́д во Антиохи́ю, от свята́го Мeléтия во диа́кона поста́влен бы́л еси́ и попече́нию о неиму́щих ре́вностно преда́лся еси́. Е́же ви́дяще, ве́рнии ра́достно поя́ху Бо́гови: Аллилу́иа.

**И́кос 4.**

Слы́шав от ве́рных о тебе́ ре́чи хвале́бныя, святы́й Флавиа́н по достоя́нию благода́ть свяще́нства низведе́ на тя́, Иоа́нне. Те́мже лю́дие антиохи́йстии веселя́хуся и, труды́ твоя́ пра́ведно чту́ще, та́ко тя́ велича́ху:

Ра́дуйся, о себе́ попече́ние вся́кое отверги́й; ра́дуйся, убо́гим покро́ве.

Ра́дуйся, те́плое си́рым прибе́жище; ра́дуйся, скорбе́й утоли́телю.

Ра́дуйся, о людски́х неве́жествиих печа́льниче; ра́дуйся, де́вственнаго жития́ сладкогла́сный ублажа́телю.

Ра́дуйся, мно́ги иуде́и просвети́вый; ра́дуйся, иска́вшия спасе́ния пра́вым уче́нием оглаша́вый.

Ра́дуйся, житие́м твои́м сего́ уче́ния не посрами́вый; ра́дуйся, благоче́стия свети́льниче.

Ра́дуйся, апо́столом единонра́вниче; ра́дуйся, я́ко пра́ведно даде́ся ти́ жре́бий па́стырскаго о душа́х попече́ния.

Ра́дуйся, свяще́телю вели́кий Иоа́нне Златоу́сте.

**Конда́к 5.**

Богото́чною кро́вию от ве́чныя сме́рти искупле́нныя соблюда́я, егда́ са́н свяще́нства прия́л еси́, Иоа́нне, де́ло благове́стника трезвя́ся до́бре сотвори́л еси́, облича́я, запреща́я, умоля́я со вся́ким долготерпе́нием и уче́нием и пою́ Бо́гу: Аллилу́иа.

**И́кос 5.**

Ви́дя нестрое́ния во гра́де, скорбя́ же о се́м, поко́я не позна́л еси́, Иоа́нне, неве́рныя бо благове́стием оглаша́л еси́, ве́рныя же та́инствы церко́вными освяща́я и та́йнам ве́ры уча́, досто́йно стяжа́л еси́ и́мя Злата́я уста́, слы́шав от все́х сицева́я:

Ра́дуйся, па́стырю до́брый; ра́дуйся, святы́м креще́нием мно́га ча́да Це́ркви Христо́ве породи́вый.

Ра́дуйся, пома́занием ми́ра печа́ть да́ра Ду́ха Свята́го те́м дарова́вый; ра́дуйся, свяще́йшия Трапе́зы предстоя́телю умиле́нный.

Ра́дуйся, пи́щею нетле́ния ча́да твоя́ пита́вый; ра́дуйся, покая́нием серде́ц очисти́телю.

Ра́дуйся, супру́жеств о Го́споде сочета́телю; ра́дуйся, еле́а пома́занием цели́телю.

Ра́дуйся, сло́ва Бо́жия нело́жный истолкова́телю; ра́дуйся, ересе́й мо́щный обличи́телю.

Ра́дуйся, глубо́кий кла́дязю и́стиннаго богосло́вия; ра́дуйся, я́ко притяжа́л еси́ па́ствы сердца́, любве́ к тебе́ испо́лненная.

Ра́дуйся, свяити́телю вели́кий Иоа́нне Златоу́сте.

**Конда́к 6.**

Пропове́дник покая́ния наипа́че яви́лся еси́, Иоа́нне, егда́ лю́дие антиохи́йстии, царя́ подо́бие низве́ргше, гне́ву того́ досто́йно подпадо́ша. Бо́жиим бо милосе́рдием утеша́я, ко исправле́нию жития́ словесы́ твои́ми вле́кл еси́ вся́, во е́же се́рдцем чи́стым пе́ти Бо́гу: Аллилу́иа.

**И́кос 6.**

Возсия́ Антиохи́я ра́достию, егда́ по словеси́ твоему́ беззако́ния своя́ опла́кавши, царе́во проще́ние получи́. Оба́че ско́рбию омрачи́ся вско́ре, с тобо́ю разлуча́ема: во архиепи́скопа бо Царюгра́ду при́зван бы́л еси́, Иоа́нне. Те́мже тебе́ вопие́м:

Ра́дуйся, а́ки Иса́ия, скорбьми́ гра́да оте́ческаго поболе́вый; ра́дуйся, а́ки Иереми́я, злонра́вие людско́е опла́кавый.

Ра́дуйся, а́ки Иезеки́иль, беззако́нники ко обраще́нию призыва́вый; ра́дуйся, мо́лние, гордыню низложи́вшая.

Ра́дуйся, гро́ме, беззако́нно жи́вшия устраши́вый; ра́дуйся, корыстолю́бия обличи́телю.

Ра́дуйся, па́губу тщесла́вия показа́вый; ра́дуйся, сту́днаго е́ллинскаго многобо́жия посрами́телю.

Ра́дуйся, смяте́нных серде́ц умири́телю; ра́дуйся, споспе́шниче епи́скопу Флавиа́ну, ста́рцу пра́ведному.

Ра́дуйся, со пустынножи́тели ца́рския приста́вники на ми́лость преклони́вый; ра́дуйся, Ио́не, Ниневи́ю спа́сшему, ра́вный.

Ра́дуйся, святи́телю вели́кий Иоа́нне Златоу́сте.

**Конда́к 7.**

Хотя́ це́рковь Цареграда́дскую, а́ки неве́сту Христо́ву, досто́йно украси́ти, во благоле́пие вся́ приве́л еси́, Иоа́нне. Всено́щными бо бде́нии от сбо́рищ ариа́нских ве́рныя отврати́л еси́ и чи́н Боже́ственныя Литурги́и му́дре устро́ил еси́, я́ко благово́нное ми́ро, источи́в моли́твы, и́миже назида́ющеся, о тебе́ Бо́гови пое́м: Аллилу́иа.

**И́кос 7.**

Но́вое зна́мение ми́лости Бо́жия бы́сть о тебе́, святи́телю: моли́твами бо твои́ми ве́рнии все́х време́н, Бо́гови бесе́дующе, во спасе́ние умудря́ются. Приими́ у́бо от на́с сицевы́я хвалы́:

Ра́дуйся, а́ки Дави́д, словесы́ моли́твенными Це́рковь Бо́жию обогати́вый; ра́дуйся, а́ки бра́т Бо́жий Иа́ков, чи́н Боже́ственныя Литурги́и написа́вый.

Ра́дуйся, в то́мже Вели́кому Васи́лию подража́вый; ра́дуйся, Ду́ха Свята́го прия́телище.

Ра́дуйся, тобо́ю бо Ду́х Святы́й написа́ словеса́ спаси́тельная; ра́дуйся, я́ко моли́твами твои́ми, от сна́ веста́вше, Отца́ благодари́м.

Ра́дуйся, я́ко твои́ми словесы́, ко сну́ грядущее, от Ду́ха Свята́го прегреше́ний оставле́ния про́сим; ра́дуйся, я́ко усты́ твои́ми Сы́на Бо́жия умоля́ем, да не в су́д прича́стие Боже́ственных Та́ин прии́мем.

Ра́дуйся, ра́бе Бо́жий, уничиже́нныя на ве́черю Христо́ву глаша́яй; ра́дуйся, пропове́дниче Распя́таго на кресте́ за мирски́й живо́т и спасе́ние.

Ра́дуйся, я́ко в сло́во твое́, а́ки в ри́зы позлаще́ны, та́йны

ве́ры оде́яшася; ра́дуйся, песнотво́рче и вити́я ди́вный.

Ра́дуйся, свяити́телю вели́кий Иоа́нне Златоу́сте.

**Конда́к 8.**

Стра́нник во юдо́ли земне́й бы́в, смире́ния, воздержа́ния и чистоты́ о́браз показа́л еси́, Иоа́нне, житие́м во ца́рствующем гра́де: та́мо бо оби́тели и́ноческия обнови́л и созда́л еси́ и уста́вы жития́ мона́шескаго да́л еси́ де́вам непоро́чным; от ни́хже, а́ки фимиа́м благово́нный, вознесе́ся Бо́гови пе́снь вели́кая: Аллилу́иа.

**И́кос 8.**

Все́ю душе́ю Христо́ви рабо́тая, челове́ком угожда́ти не восхоте́л еси́, Иоа́нне. Имени́тым бо ве́чери устроя́ти престо́в, убо́гим трапе́зы умно́жил еси́, странноприи́мницы же и безме́здныя враче́бницы неду́жным созда́в, научи́л еси́ пе́ти тебе́:

Ра́дуйся, Никола́я, свяити́теля Мирлики́йскаго, соревнова́телю; ра́дуйся, стяжа́вый смире́нием высо́кая.

Ра́дуйся, приобрети́й нището́ю бога́тая; ра́дуйся, си́ми доброде́тельми и́ноком о́браз бы́вый.

Ра́дуйся, гла́дных пита́телю; ра́дуйся, а́ки Авраа́м, стра́нныя приима́вый.

Ра́дуйся, безприю́тных сиро́т прия́телище; ра́дуйся, безпомо́щных ста́рцев и ста́риц попечи́телю.

Ра́дуйся, избы́тки своя́ неиму́щим расточи́вый; ра́дуйся, я́ко коему́ждо в го́рестех, а́ки а́нгел уте́шитель, явля́лся еси́.

Ра́дуйся, ру́ки бога́тых на благодея́ния отверза́вый; ра́дуйся, я́ко о глубине́ милосе́рдия твоего́ Ма́ти Бо́жия возра́довася.

Ра́дуйся, святи́телю вели́кий Иоа́нне Златоу́сте.

**Конда́к 9.**

Вся́к язы́к спасти́ хотя́, пропове́дники Ева́нгелия ко ски́фом, пра́отцем на́шим, посла́л еси́, Иоа́нне, из Константи́на гра́да, в не́мже хра́м во и́мя Апо́стола Па́вла созда́л еси́ го́тфом, да и ти́и, е́ресь а́риеву отве́ргше, правосла́вными усты́ пою́т Бо́гови: Аллилу́иа.

**И́кос 9.**

Вити́и правосла́вия к неве́рным посла́в, к це́рквам ве́рных, во Аси́и су́щим, са́м подви́глся еси́, Иоа́нне, и ты́я посеща́я, неради́выя облича́я, усе́рдныя же похваля́я, вся́ смотри́тельне устро́ил еси́. Те́мже тя́ сла́вим:

Ра́дуйся, правосла́вия свети́ло; ра́дуйся, па́стырю до́брый, о заблу́ждших овца́х попеки́йся.

Ра́дуйся, я́ко в земли́ ски́фстей дне́сь и́мя твое́ прославля́ется; ра́дуйся, я́ко во и́мя твое́ це́ркви Бо́жия зде́ воздвиза́ются.

Ра́дуйся, служе́ния апо́стольскаго причá́стниче; ра́дуйся, по словеси́ Апо́стола Петра́ ста́до Бо́жие пасы́й.

Ра́дуйся, не ну́ждею, но во́лею и по Бо́зе сие́ посеща́вый; ра́дуйся, мздои́мства тве́рдый искорени́телю.

Ра́дуйся, пра́вил церко́вных нелицеприя́тный блюсти́телю; ра́дуйся, лени́выя рабы́ пра́ведно изгна́вый.

Ра́дуйся, я́ко во благо́е труди́вшиися от тебе́ похвали́шася и укрепи́шася; ра́дуйся, Це́ркве испы́танный упра́вителю.

Ра́дуйся, святи́телю вели́кий Иоа́нне Златоу́сте.

**Конда́к 10.**

Спасе́нию па́ствы твоея́ служи́ти не преста́л еси́, Иоа́нне, от Аси́и в Царьгра́д возврати́вся. Егда́ же цари́цы и имени́тых злонра́вное житие́ облича́ти безбоя́зненне нача́л еси́, ско́рби мно́ги прия́л еси́; тобо́ю бо облича́емии, не могу́ще а́бие я́ве загради́ти пра́ведная уста́ твоя́, та́йно ко́вы де́яху, во е́же погуби́ти тя́, чи́сте Бо́гови взыва́юща: Аллилу́иа.

**И́кос 10.**

Стена́ неви́нно гони́мым и́ноком яви́лся еси́, Иоа́нне: сего́ ра́ди я́ве обнажи́ся зло́ба ве́лия, ю́же вразе́ на тя́ име́яху. Льсти́вый бо Фео́фил со цари́цею нечести́во на собо́рищи оболга́ и низложи́ тя́, не помяну́в трудо́в твои́х во бла́го оте́чествия. Мы́ же сия́ благода́рне воспомина́ем, глаго́люще:

Ра́дуйся, ди́вную любо́вь ко оте́честву земно́му показа́вый; ра́дуйся, Царягра́да от ва́рварскаго наше́ствия свободи́телю.

Ра́дуйся, Гаи́ны, гро́знаго вождя́ го́тфскаго, укроти́телю; ра́дуйся, ми́лостей дре́вних, Це́ркви царьми́ дарова́нных, охрани́телю.

Ра́дуйся, Евтро́пию вла́стному убе́жище церко́вное отъя́ти не попуска́вый; ра́дуйся, последи́ в се́м убе́жищи того́жде Евтро́пия гони́ма спасы́й.

Ра́дуйся, огражде́ния ра́ди нитри́йских и́ноков непра́вды собо́рища беззако́ннаго кро́тце претерпе́вый; ра́дуйся, я́ко сло́во Писа́ния «любы́ долготерпи́т», на тебе́ оправда́ся.

Ра́дуйся, ополча́тися за тя́ при́сным воспрети́вый; ра́дуйся, меча́ проти́ву врагов не подъе́мый.

Ра́дуйся, власте́м повину́выйся и сего́ ра́ди во́лею в ру́ки во́инов но́щию преда́выйся; ра́дуйся, из оте́чествия пра́вды ра́ди изгна́нный.

Ра́дуйся, свяити́телю вели́кий Иоа́нне Златоу́сте.

**Конда́к 11.**

Пе́нием ра́достным измени́ся вско́ре пла́чь па́ствы твое́я, до́блий страда́льче: во изгна́ние бо влеко́му ти́, внеза́пу гро́м возгреме́, мо́лния возблиста́ и, ве́тром шумя́щим, земля́ поколеба́ся. Я́же ви́дящи и трепе́щущи, цари́ца раска́яся и че́стне тя́ возврати́, смире́нно вопию́щи Бо́гу: Аллилу́иа.

**И́кос 11.**

Све́тлую правосла́вия свещу́, суг у́бо цари́ца возненави́де тя́ вско́ре, егда́ обличи́л еси́ ю́, подо́бие свое́ бли́з хра́ма поста́вльшую: сего́ ра́ди, втори́цею осужде́нный, в Куку́зе, ве́си да́льней и ма́лей, заточе́н бы́л еси́, Иоа́нне. Приими́ у́бо от на́с сицевы́я хвалы́:

Ра́дуйся, по словеси́ Иереми́ину от ю́ности яре́м Бо́жий подъе́мый; ра́дуйся, по глаго́лу Христо́ву, ру́ку де́лания на ра́ло духо́вное возложи́вый.

Ра́дуйся, до конца́ вспя́ть не отврати́выйся; ра́дуйся, проти́ву цари́цы злонра́вныя возгреме́вый.

Ра́дуйся, то́ю, а́ки Крести́тель Иродиа́дою, возненави́денный; ра́дуйся, от уби́йц незри́мо а́нгелом спасе́нный.

Ра́дуйся, в дому́ твое́м любо́вию па́ствы твоея́ храни́мый; ра́дуйся, клевре́тми непра́ведных суде́й уничиже́нный.

Ра́дуйся, в заточе́ние со смире́нием безро́потно ше́дый; ра́дуйся, ве́рными опла́канный.

Ра́дуйся, за Го́спода распя́таго изъязвле́нный и зауше́нный; ра́дуйся, я́ко му́ченицы со Предте́чею на небесе́х о терпе́нии твое́м лико ва́ху.

Ра́дуйся, святи́телю вели́кий Иоа́нне Златоу́сте.

**Конда́к 12.**

Благода́ть Бо́жия и во изгна́нии соблюда́ше тя́, Иоа́нне, та́мо бо, а́ки Па́вел святы́й во у́зах, финики́яном и пе́рсом Ева́нгелие возвеща́л еси́, посла́ньми ве́рныя утеша́я. И та́ко упа́сл еси́ Це́рковь да́же до дне́, во́ньже злата́я уста́ твоя́ изрека́ша словеса́ после́дняя: Сла́ва Бо́гу за вся́! Душа́ же твоя́ на небеса́ пренесена́ бы́сть святы́ми А́нгелы, побе́дне вопию́щими: Аллилу́иа.

**И́кос 12.**

Пою́ще ра́достно, ве́рнии пренесо́ша святы́я мо́щи твоя́, Иоа́нне, в Царьгра́д, отню́дуже сла́ва твоя́ про́йде до после́дних земли́ и обы́де всю́ всели́нную, уча́щи все́х пе́ти тебе́ си́це:

Ра́дуйся, стра́нниче, во оте́чествие небе́сное вше́дый; ра́дуйся, все́х церкве́й моли́твами напу́тствованный.

Ра́дуйся, на пути́ в Пифиу́нт да́льний в Кома́нех тече́ние сконча́вый; ра́дуйся, я́ко кончи́ну ти́ предрече́ священному́ченик Васили́ск.

Ра́дуйся, от сего́ услы́шавый: Бра́те, зау́тра ку́пно обря́щемся; ра́дуйся, Святы́х Та́ин прия́тием к восхожде́нию в ра́й укрепи́выйся.

Ра́дуйся, я́ко душа́ твоя́ от многотру́днаго телесе́ ти́хо разлучи́ся; ра́дуйся, я́ко тле́ние не прикосну́ся косте́м твои́м.

Ра́дуйся, я́ко на си́х во хра́мех Же́ртва Безкро́вная дне́сь возно́сится; ра́дуйся, небе́сных высо́т обита́телю, све́том невече́рним осия́нный.

Ра́дуйся, я́ко со святы́ми Васи́лием Вели́ким и Григо́рием Богосло́вом я́влься, восхваля́ти тя́ ку́пно со о́неми вся́ научи́л еси́; ра́дуйся, сла́во Це́ркве вселе́нския.

Ра́дуйся, святи́телю вели́кий Иоа́нне Златоу́сте.

**Конда́к 13**

О святи́телю вели́кий Иоа́нне Златоу́сте! При́зри с небе́сных высо́т на ны́, до́лу пове́рженныя, и прие́м сие́ от любве́ на́шея приноси́мое ти́ хвале́ние, умоли́ Го́спода Бо́га, да излие́т на ны́ благода́ть Свою́, немощна́я врачу́ющую, су́щия во правосла́вии укрепи́т, отпа́дшия же от Це́ркве па́ки в ло́но тоя́ приведе́т, благоутро́бием Свои́м оскудева́ющая восполня́я, и все́х сподо́бит с тобо́ю и все́ми святы́ми пе́ти Ему́ во ве́ки: Аллилу́иа.

*[Се́й конда́к глаго́лется три́жды.]*
*[Далее повторяем 1-е икос и кондак:]*

**И́кос 1.**

А́нгельский о́браз нося́, во пло́ти а́ки безпло́тен пожи́л еси́, Иоа́нне; во спасе́ние бо бра́тий мно́гия труды́ подъе́мля, де́лы до́брыми Отца́ Небе́снаго просла́вил еси́. Те́мже ти́ глаго́лем:

Ра́дуйся, Це́ркве Правосла́вныя украше́ние; ра́дуйся, роди́телей имени́тых ча́до благослове́нное.

Ра́дуйся, ещё́ во о́трочестве от ма́тере твоея́ любо́вию ко сло́ву Бо́жию напое́нный; ра́дуйся, от ю́ности ра́зум и́гу Христо́ву покори́вый.

Ра́дуйся, Бо́гови усе́рдно послужи́вый; ра́дуйся, всели́нныя учи́телю.

Ра́дуйся, христиа́н все́х време́н в моли́твах наста́вниче; ра́дуйся, жития́ и́ноческаго в Цареграде обнови́телю.

Ра́дуйся, го́тфов и ски́фов просвети́телю; ра́дуйся, богоукрепле́нный пра́вды ревни́телю.

Ра́дуйся, вше́дый в ра́дость Го́спода твоего́; ра́дуйся, усе́рдный о на́с предста́телю.

Ра́дуйся, святи́телю вели́кий Иоа́нне Златоу́сте.

**Конда́к 1.**

Возбра́нный вождю́ Це́ркве Христо́вы, златослове́сный учи́телю Иоа́нне! От ю́ности добродете́льми украси́вся, до́бре потруди́лся еси́, и за и́мя Христо́во гоне́ние претерпе́в, во изгна́нии житие́ сконча́л еси́: сего́ ра́ди на небесе́х суго́бо просла́влен еси́, му́дрый чи́на Церко́внаго устрои́телю. Те́мже и мы́ умиле́нне чти́м тя́, зову́ще:

Ра́дуйся, святи́телю вели́кий Иоа́нне Златоу́сте.

**Моли́тва.**

О святи́телю вели́кий Иоа́нне Златоу́сте! Мно́гая и разли́чная дарова́ния от Го́спода прия́л еси́ и́, я́ко ра́б благи́й и ве́рный, вся́ да́нныя тебе́ тала́нты до́бре умно́жил еси́: сего́ ра́ди вои́стинну вселе́нский учи́тель бы́л еси́, я́ко вся́к во́зраст и вся́ко зва́ние от тебе́ поуча́ется. Ты́ еси́ отроко́м – послуша́ния о́браз, ю́ным – целому́дрия свети́ло, муже́м – трудолю́бия наста́вник, ста́рым – незло́бия учи́тель, и́ноком – воздержа́ния пра́вило, моля́щимся – во́ждь от Бо́га вдохнове́нный, му́дрости и́щущим – ума́ просвети́тель, вити́ям доброглаго́ливым – сло́ва живо́го исто́чник неисчерпа́емый, благотворя́щим – милосе́рдия звезда́, нача́льствующим – правле́ния му́драго о́браз, пра́вды ревни́телем – дерзнове́ния вдохнови́тель, пра́вды ра́ди гони́мым – терпе́ния наста́вник: все́м вся́ бы́л еси́, да вся́ко не́кия спасе́ши. Над все́ми же си́ми стяжа́л еси́ любо́вь, я́же е́сть соу́з соверше́нства, и то́ю, я́ко си́лою Боже́ственною, вся́ дарова́ния во еди́нем лице́ твое́м во еди́но совокупи́л еси́ и ту́южде любо́вь, разделе́нная примиря́ющую, в толкова́нии слове́с апо́стольских все́м ве́рным пропове́дал еси́. Мы́ же гре́шнии, по еди́ному ки́йждо свое́ дарова́ние иму́ще, едине́ния ду́ха в сою́зе ми́ра не и́мамы, быва́ем тщесла́вни, дру́г дру́га раздража́юще, дру́г дру́гу зави́дяще;

сего́ ра́ди дарова́ния на́ша разделе́нная не в ми́р и спасе́ние, но во вражду́ и осужде́ние на́м явля́ются. Те́мже к тебе́, святи́телю Бо́жий, припа́даем, раздо́ром обурева́еми, и в сокруше́нии се́рдца про́сим: моли́твами твои́ми отжени́ от серде́ц на́ших вся́ку го́рдость и за́висть, на́с разделя́ющия, да во мно́зех у́дех еди́но те́ло церко́вное бу́дем, да по словеси́ твоему́ моли́твенному возлю́бим дру́г дру́га и единомы́слием испове́мы Отца́ и Сы́на и Свята́го Ду́ха, Тро́ицу Единосу́щную и Нераздéльную, ны́не и при́сно и во ве́ки веко́в. Ами́нь.

---

buditeli.info © 2017